

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

Факультет початкового навчання

Кафедра мов і методики їх викладання

О.С. КОНОТОП

ENGLISH PHONETICS

ENGLISH SOUNDS

Навчально-методичний посібник

для формування фонетичної компетентності

студентів I курсу

спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Іноземна мова (англійська) та

спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська)



Чернігів 2015

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

Факультет початкового навчання

Кафедра мов і методики їх викладання

О.С. КОНОТОП

ENGLISH PHONETICS

ENGLISH SOUNDS

Навчально-методичний посібник

для формування фонетичної компетентності

студентів I курсу

спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Іноземна мова (англійська) та

спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська)

УДК 811.111 (075.8)

К 64

ББК Ш 143.21-91

Рецензенти:

Деркач Н.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Іванишина В.П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології Чернігівського національного технологічного університету.

Конотоп О.С.

К 64 ENGLISH PHONETICS: ENGLISH SOUNDS : Навчально-методичний посібник для формування фонетичної компетентності студентів I курсу спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Іноземна мова (англійська) та спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська). – Чернігів, 2015. – 53 с.

Навчально-методичний посібник призначено для студентів I курсу, спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Іноземна мова (англійська) та спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська), які вивчають курс практики англійського усного та писемного мовлення. Навчально-методичний посібник містить добірку правил артикуляції та вправи до кожної з 44 англійських фонем.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри мов і методики їх викладання (Протокол № 1 від 27. 08. 2015)

© Конотоп О.С., 2015

ПЕРЕДМОВА

Посібник розроблено для формування фонетичної компетенції студентів I курсу, спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Іноземна мова (англійська) та спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська), які вивчають курс «Практичний курс англійської мови». У даному навчально-методичному посібнику посібник вміщено добірку правил артикуляції та вправи до кожної з 44 англійських фонем. Матеріали посібника доцільно використовувати в комплексі з базовим підручником з англійської мови.

При постановці іншомовної вимови дуже важливі регулярні вправи для губ і язика. Це допоможе налаштувати артикуляційний апарат на проголошення іншомовних звуків.

Для тренування правильної артикуляції англійських фонем дуже корисними є скоромовки, вони легко й з задоволенням допомагають вивчити букви та звуки, вибудовують чітку артикуляцію й дикцію, що в свою чергу допоможе співрозмовнику набагато легше розуміти мовлення. Основний принцип скоромовок полягає в тому, що в невеликій фразі підібрані слова, в яких поєднуються важкі для вимови букви. А завдання скоромовок – навчитися вимовляти ці слова бігло й з легкістю.

Як же варто тренувати скоромовки? Перший етап - демонстрація чи презентація скоромовки. На цьому етапі скоромовка пред'являється у швидкому темпі. Другий етап - робота над вимовою. На цьому етапі важливо правильно запам'ятати скоромовку, виділяючи ті звуки, котрі в ній відпрацьовуються. Необхідно відпрацювати ізольовано кожен звук, потім слово, що містить цей звук, словосполучення і, нарешті, всю скоромовку. Спочатку скоромовка уважно прочитується подумки, потім вимовляється кілька разів беззвучно з підкреслено чіткої артикуляцією, потім повільно пошепки, тихо, голосніше. Однак так, щоб язик не заплітався, а вимова була чіткою й чистою. Без особливих зусиль и спроб прискорити свою мову, потренуйтеся плавно й чітко вимовляти цю фразу. Потім скоромовка вимовляється вголос, разом, але ще досить повільно й, нарешті, гучно і швидко.

Працюйте! :)

АНГЛІЙСЬКІ ФОНЕМИ

Vowels



Diphthongs



Consonants



РОЗДІЛ І

АРТИКУЛЯЦІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ГОЛОСНИХ ФОНЕМ

1. Артикуляція англійської голосної фонемі [ɪ]

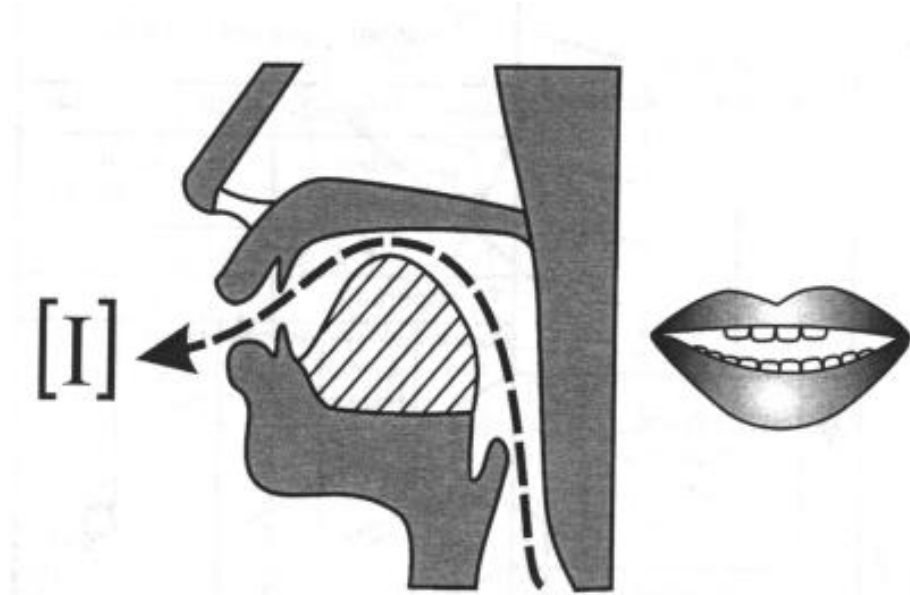


Рис. 1. Артикуляція англійської голосної фонемі [ɪ]

Основний відтінок історично короткого монофтонга [ɪ] - *напружений нелабіалізований короткий усічений перед сильними (фортисними) глухими приголосними звук переднього відсунутого назад ряду високого підняття (напівзакритий) широкого різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [ɪ] тіло язика просунуто вперед; кінчик язика (якщо він не бере участі в артикуляції попереднього приголосного) перебуває біля підніжжя нижніх зубів, а середня спинка язика вигинається вперед та догори (рис. 1) (але трохи менше, ніж для вимови [i:]). Губи трохи розтягуються або залишаються нерухомими, щілина між зубами ширша, ніж при вимовлянні фонемі [i:] (рис. 2).

Звук [ɪ] схожий на звук [и] в українському слові *битва*.

Practice the sentences with this sound.

1. It's the limit.
2. It isn't his business, is it?

Вправа 1.

il	il	big	if	pit	dip	'sɪstəm	nɪt - 'mɪnɪt	'pɪtɪ	ɪl - i:l	nɪl - ni:l
m	sɪl	pɪg	ɪt	lɪt	nɪk	dɪd	kɪt - 'tɪkɪt	'dɪkɪ	mɪl - mi:l	bɪn - bi:n
mɪl	lɪp	kɪk	sɪt	'mɪtən	nɪb	fɪf'ti:n	pɪk - 'pɪkɪt	'nɪkɪ	pi:p - pɪp	pi:l - pɪl
nɪl	ɪz	dɪg	sɪks	tɪp	sɪns	lɪv	bɪl - rɪd	'sɪtɪ	lɪm - kɪd	tɪl - kɪs

2. Артикуляція англійської голосної фонемі [i:]

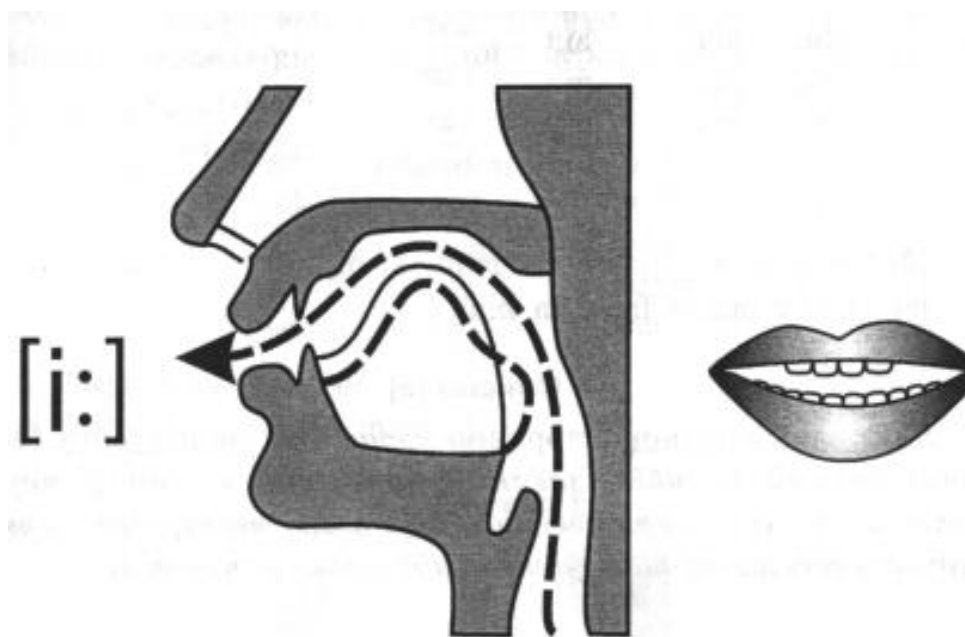


Рис. 2. Артикуляція англійської голосної фонемі [i:]

Основний відтінок історично довгого монофтонга (сучасного дифтонгоїда) [i:] - *напружений нелабіалізований дифтоггоїдний голосний повністю переднього ряду високого підняття (закритий) вузького різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [i:] язик просунутий уперед; розкриття рота незначне (менше ніж для вимови звука [ɪ]); губи трохи розтягнуті та розведені у сторони, трішки відкриваючи верхні та нижні зуби: щілина між зубами вузька: кінчик язика майже торкається нижніх зубів, а середня спинка язика повільно підноситься до твердого піднебіння (але трохи нижче, ніж коли вимовляється український звук [і]), що надає англійському звукові [i:] дифтонгічного звучання, яке можна розрізнити на слух під час повільного вимовляння: на початку звучання звук [i:] подібний до українського [и], а потім - до українського [і], тобто [i:] звучить приблизно як [іііі].

Англійський [i:] схожий на український звук [і] у слові *нікель* або *ніколи*.

Practice the sentences with this sound.

1. Leave me in peace, please.
2. He speaks Chinese and Japanese with equal ease.
3. Extremes meet.

Вправа 2.

si: si:d si:t 'bi:ɪŋ ,bi:f(-)'ti:

fi:	fi:d	fi:t	'si:ŋ	,si:(-)'kæptən
bi:	bi:d	bi:t	'i:vniŋ	kni:- 'di:p
hi:	hi:d	hi:t	'i:gə	,si:(-)'kəʊst
pi:	pi:z	pi:s	'i:zi	,bi:m(-)'endz
ni:	ni:z	ni:s	'ti:mstə	,si:(-) 'bri:z

3. Артикуляція англійської голосної фонемі [e]

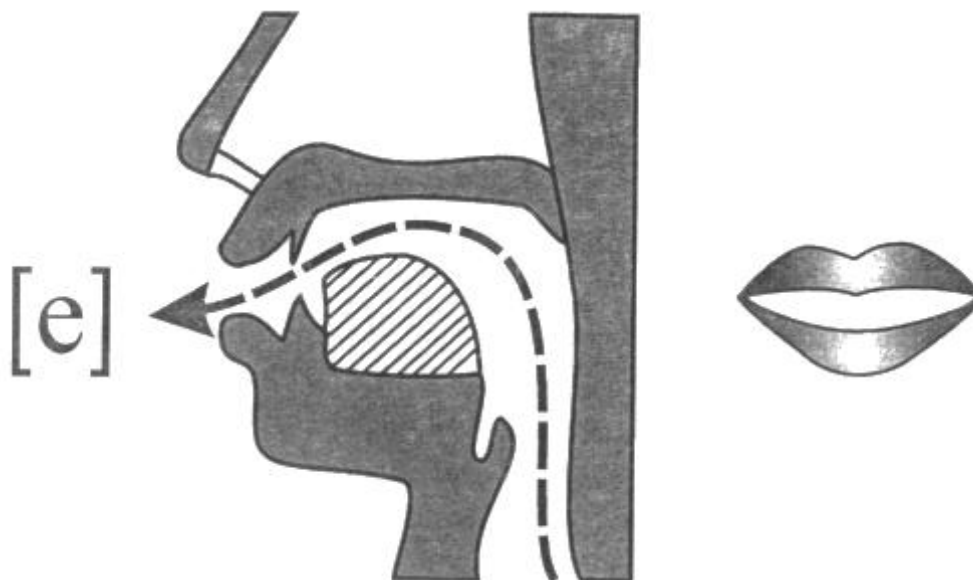


Рис. 3. Артикуляція англійської голосної фонемі [e]

Основний відтінок історично короткого монофтонга [e] - *ненапружений нелабіалізований короткий усічений перед фортисними глухими приголосними звук повністю переднього ряду середнього підняття (напіввідкритий) вузького різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [e] язик просувається вперед, кінчик язика (якщо він не бере участі в артикулюванні попереднього приголосного) перебуває біля підніжжя нижніх зубів, а середня спинка язика вигинається вперед та вгору до твердого піднебіння (але не так високо, як при вимові англійського [i]). Губи трохи відтягнуті в сторони (рис. 3).

Англійський звук [e] трохи схожий на українській звук [e] у слові *теніс*, хоча повної тотожності, звичайно, тут немає, оскільки український [e] - звук дещо нижчого підняття.

Practice the sentences with this sound.

1. Get better.
2. Ed expects better weather yet.

Вправа 3.

em	nek	'meni	bent	'twenti
en	dek	Ten	bend	'eni
eg	pet	Peg	ment	'meni
et	get	Bed	mend	'tedi
el	'lemən	'tenis	wet	'peni
['betə ,leit ðən ,nevə]		Beter late than never.		
['meni ,men 'meni ,maɪndz]		Many man many minds.		

4. Артикуляція англійської голосної фонемі [æ]

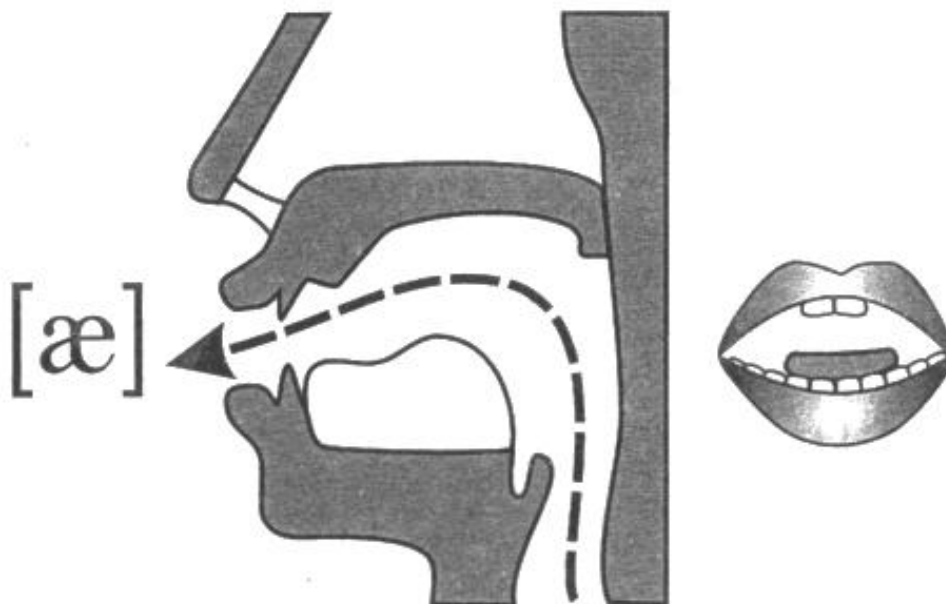


Рис. 4. Артикуляція англійської голосної фонемі [æ].

Основний відтінок історично короткого монофтонга [æ] - *напружений нелабіалізований короткий голосний, усічений перед фортисними (сильними) глухими приголосними та у двоскладових словах, повністю переднього ряду низького підняття (відкритий) широкого різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [æ] язик просувається вперед, кінчик язика торкається до нижніх зубів, середня спинка язика трохи вигнута вперед та вгору (але значно менше, ніж при вимові звука [e]). Кути губ дещо відтягнуті по сторонах або нейтральні. Відстань між щелепами значна (рис. 4).

В українській мові такої фонемі немає. Фонема [æ] є проміжним звуком між українськими [e] у слові *меч* і наголошеним [a] у слові *да́ти*.

Practice the sentences with this sound.

1. That's bad.

2. Can you imagine that?
3. That's absolutely fantastic!
4. A fat black cat sat on a mat and ate a fat rat.

Вправа 4.

æ - æm	sæp – mæp	kæb	hæm	bæd
æ - ækt	fækt – pækt	gæp	hæv	mæn
æ - æpt	bæk	kæn	hæt	bæg
æ - æn	væn	gæg	hæd	mæd
æ - æd	wæg	kæp	hænd	æt – ðæt

[ə 'blæk ,kæt | 'sæt ɒn ə ,mæt | ænd 'et ə 'fæt ,ræt]
A black cat sat on a mat and ate a fat rat.

5. Артикуляція англійської голосної фонемі [ə]

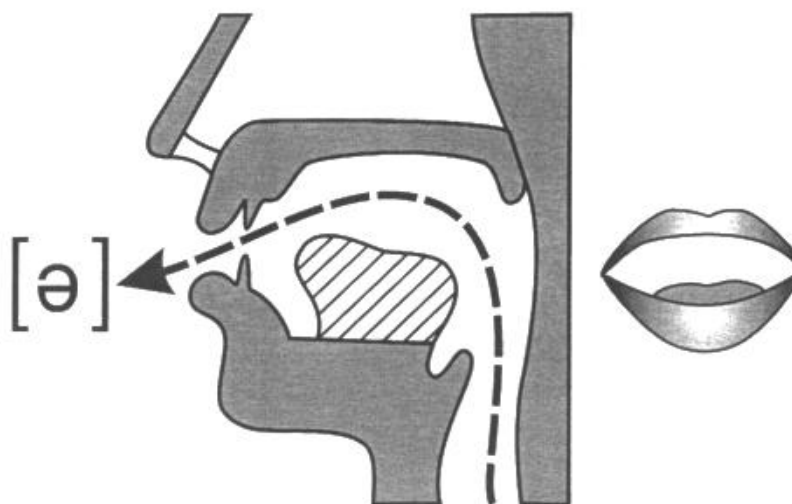


Рис. 5. Артикуляція англійської нейтральної голосної фонемі [ə]

Усі відтінки фонема [ə] - **дуже короткі, зовсім ненапружені нелабіалізовані завжди ненаголошені короткі голосні змішаного ряду середнього підняття широкого різновиду**. Фонема [ə] називається нейтральною, оскільки вона дуже коротка і упродовж її звучання форма та об'єм резонаторів змінюються так швидко, що не може продукуватися жодного чіткого тембру, а, отже, і звучання. При вимовлянні варіантів фонемі [ə] язик трохи піднятий тієї чи іншою мірою таким чином, що вся спинка язика лежить максимально плоско, а губи займають нейтральне положення (рис. 5). Англійський нейтральний голосний [ə] репрезентує собою результат послаблення, нівелювання

голосних у ненаголошеній позиції (звідси й назва “нейтральний” голосний звук).

Однак, слід зазначити, що не всі ненаголошені позиції голосних обов’язково дають звук [ə]. Знайти у сучасній англійській орфографії достатньо надійні правила, де саме у ненаголошеному положенні голосна літера має вимовлятися як [ə], достатньо проблематично.

Practice the sentences with this sound.

1. Peter is afraid of the doctor.
2. The weather was wonderful.

Вправа 5.

'rʌfə	'eɪfə	ə'pa:t	ə'plaɪ	tə'nɑ:t	ə'dʒendə
'vɪlə	'pju:mə	ə'sɪst	ə'sli:p	tə'deɪ	ə'læskə
'deltə	'tʃaɪnə	ə'bʌv	ə'dres	tə'du:	ən ə'keɪzən
'θlɜː	'ekstre	ə'tæk	ə'baʊt	tə'spi:k	ə'merɪkə
['betə	ˌleɪt]	ðən	ˌnevə]	Peter late than never.	

6. Артикуляція англійської голосної фонемі [ʌ]

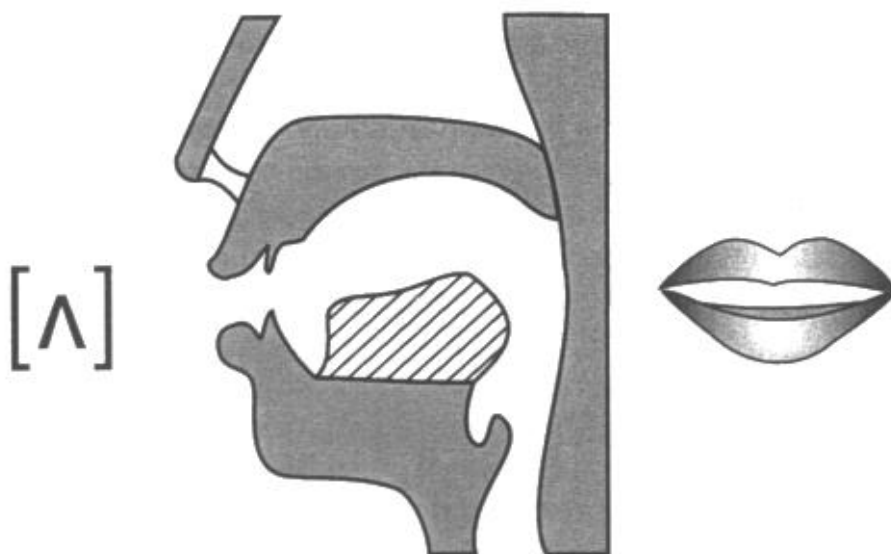


Рис. 6. Артикуляція англійської голосної фонемі [ʌ]

Основний відтінок історично короткого монофтонга [ʌ] - *ненапружений нелабіалізований короткий усічений голосний просунутого вперед заднього ряду низького підняття (відкритий) вузького різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [ʌ] (рис. 6) язик дещо відсунутий назад, задня спинка язика піднімається до передньої частини м'якого піднебіння (але трохи вище, ніж для артикуляції звука [a:]). Губи трохи розтягнуті, відстань між щелепами досить помітна (але менша, ніж при вимовлянні звука [a:]). Язик відтягується назад, але дещо далі, ніж для українського звука [a].

Фонема [ʌ] наближається до української фонемі [a] у переднаголошеному складі у слові *дарунок*.

Practice the sentences with this sound.

1. You mustn't trust to luck.
2. You must not touch the luggage.
3. I like bread-and-butter with honey.

Вправа 6.

kʌt	lʌk	tʌb	bʌb	tʌtʃ	sʌn	sʌnz	'sʌndɪ
bʌt	dʌk	rʌb	fʌb	mʌtʃ	pʌn	pʌnz	'sʌmə
hʌt	trʌk	klʌb	glʌb	sʌtʃ	rʌn	rʌnz	'ʌŋkl

[əz ,snʌg| əz ə 'bʌg m ə ,rʌg] As snug as a bug in a rug.
 ['dʌʊnt 'trʌbl ,trʌbl | ʌntɪl 'trʌbl 'trʌblz ,ju:] Don't trouble trouble until trouble troubles you.

7. Артикуляція англійської голосної фонемі [a:]

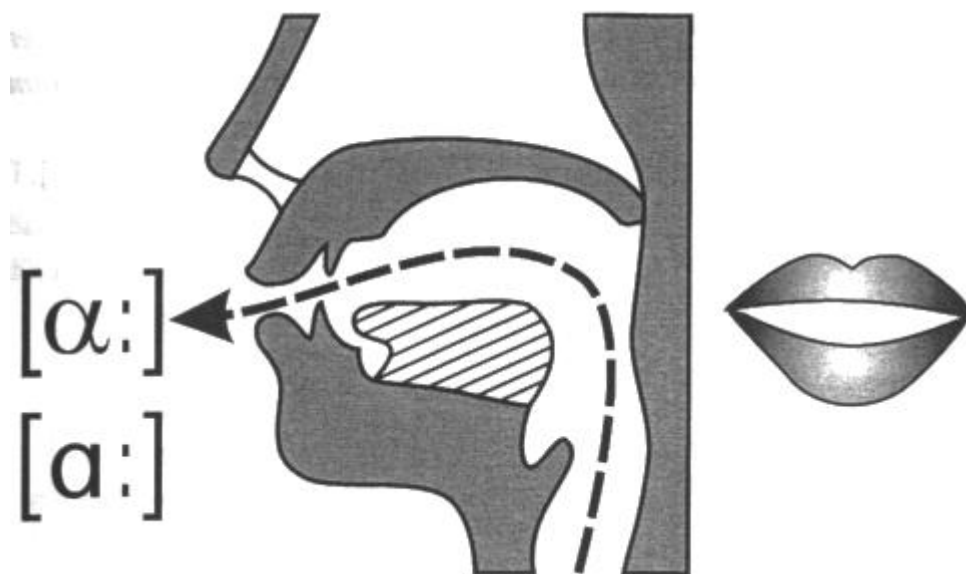


Рис. 7. Артикуляція англійської голосної фонемі [a:]

Основний відтінок історично довгого монофтонга [a:] - *напружений нелабіалізований довгий голосний заднього просунутого уперед ряду низького підняття (відкритий) широкого різновиду*.

При вимовлянні основного відтінку фонемі [a:] (рис. 7) відтягнутий назад глибше, ніж при вимові українського [a]), язик лежить дуже низько у роті. Задня спинка язика трохи припіднята до м'якого піднебіння. Кінчик язика відтягнутий від нижніх зубів. Губи нейтральні. Відстань між щелепами помітна (хороше напіврозкриття рота).

Певну схожість з англійським [a:] має український наголошений [a] між твердим [r]

або [к] та твердим [л] (*галка, вал*), але англійська фонема [a:] вимовляється значно “глибшою”, тривалішою та напруженішою, аніж українська [a].

Practice the sentences with this sound.

1. I can't park after dark in the car park.
2. After the party we started to argue.

Вправа 7.

a: - a:m	fa: - fa:m	sta: - sta:f	a:sk - ta:sk
a:t - pa:t	ha:rt - ha:m	ska: - ska:f	la:st - fa:st
a:k - pa:k	la: - ə'la:m	sma:t - sta:t	ka:sk - ma:sk

[,hi: .la:fs .best| hu: 'la:fs ,la:st] He laughs best who laughs last.
[a:ftə ə ,stɔ:m| 'kalmz ,ka:m] After a storm comes calm.

8. Артикуляція англійської голосної фонемі [з:]

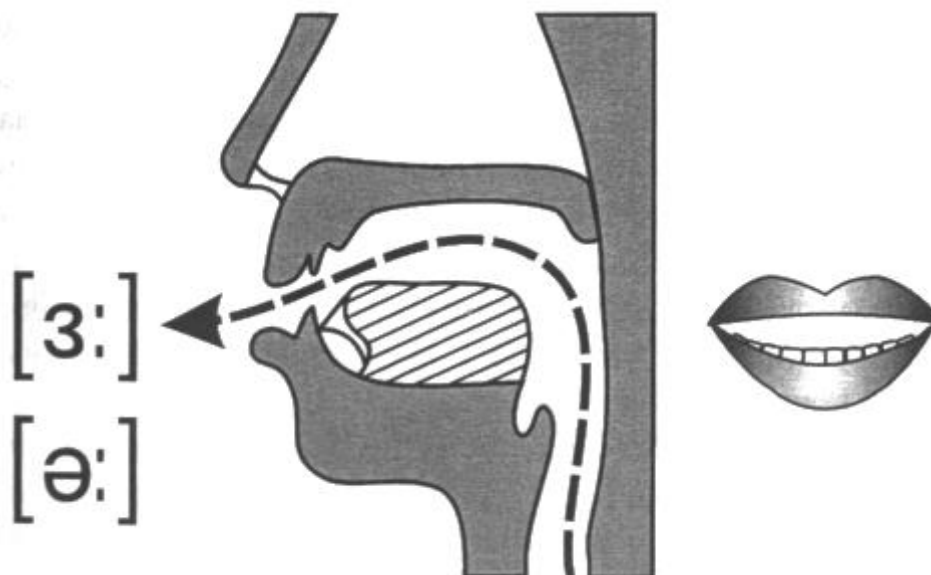


Рис. 8. Артикуляція англійської голосної фонемі [з:]

Основний відтінок історично довгого монофтонга [з:] - *напружений нелабіаліований довгий голосний змішаного ряду середнього підняття(напівзакритий/напіввідкритий) вузького різновиду.*

В українській мові немає звука, подібного до англійського [з:]. При вимовлянні основного алофона фонемі [з:] (рис. 8) плоский язик трохи припіднятий, кінчик язика торкається підніжжя нижніх зубів, губи напружені та розтягнуті, трохи відкриваючи зуби: розкриття щелеп вузьке.

Practice the sentences with this sound.

1. First come, first served.
2. It's the early bird that catches the worm.

3. Early to bed, and early to rise makes a man health, wealthy and wise.

Вправа 8.

з: - з:l - рз:l	fз: - fз:m	bз:nd - bз:nt	tз:n – ten
з: - з:n - бз:n	hз: - hз:z	lз:nd - lз:nt	bз:п – ben
з: - з: θ - бз:θ	sз: - sз:v	tз:nd- tent	bз:d – bed

[ˈfз:st ,kλm | ˈfз:st ,sз:vd] First come, first served.

9. Артикуляція англійської голосної фонемі [ɒ]

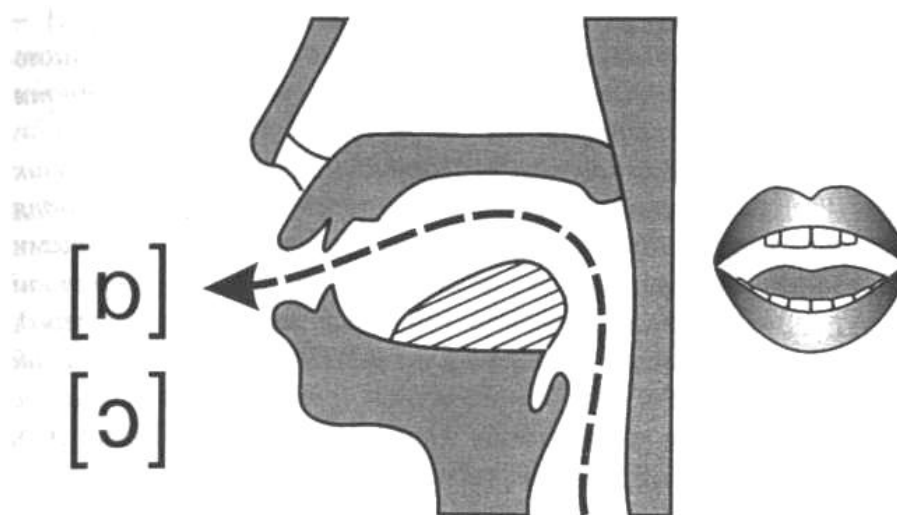


Рис. 9. Артикуляція англійської голосної фонемі [ɒ]

Основний відтінок історично короткого монофтонга [ɒ] - *ненапружений трохі лабіалізований усічений перед фортисними глухими приголосними голосний глибокого заднього ряду низького підняття (відкритий) широкого різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [ɒ] (рис. 9) проявляються найспецифічніші особливості англійської системи вимови, що так сильно відрізняється від української, а саме: 1) значне відведення назад та вниз кореня язика, який на додаток є ще й напруженим; 2) майже повна відсутність випинання губ при вимовлянні губних голосних звуків. Вимовляючи фонему [ɒ], язик відсувають трохи далі назад, задня спинка трохі піднесена (але не так далеко назад і не так високо, як при вимовлянні фонемі [ɑ:]). Кінчик язика відтягнутий від нижніх зубів далі, ніж при артикулюванні фонемі [ɑ:], та опущений униз. Відстань між шелепами велика (хороше напіввідкриття рота). Губи трохі округлені, але не випинаються. Голосний звук [ɒ] завжди вимовляється чітко й коротко, але з відчутною м'язовою напруженістю.

Фонема [ɒ] схожа на українську фонему [o], як у словах *порт, сорт*, якщо їх вимовляти швидко.

Practice the sentences with this sound.

1. Possibly not.
2. A little pot is soon hot.
3. Rod often got into hot water.
4. Honesty is the best policy.

Вправа 9.

ʊf - ʊfn	nɒt - nɒd	kɒp - kɒb	hɒt - dɒt
ɒd - ɒdz	pɒt - pɒd	lɒk - lɒg	hɒk - hɒg
ɒn - kɒn	kɒt - kɒd	gɒt - gɒd	mɒp - mɒb
dɒk - dɒg	klɒk - klɒg	'hɒbi - 'hɒki	'ɒfis - 'kænpɒt
['ɒnɪstɪ ɪz ðə 'best ,pɒlɪsɪ]		Honesty is the best policy.	
[ə 'lɪtl ,pɒt ɪz 'su:n ,hɒt]		A little pot is soon hot.	

10. Артикуляція англійської голосної фонемі [ɔ:]

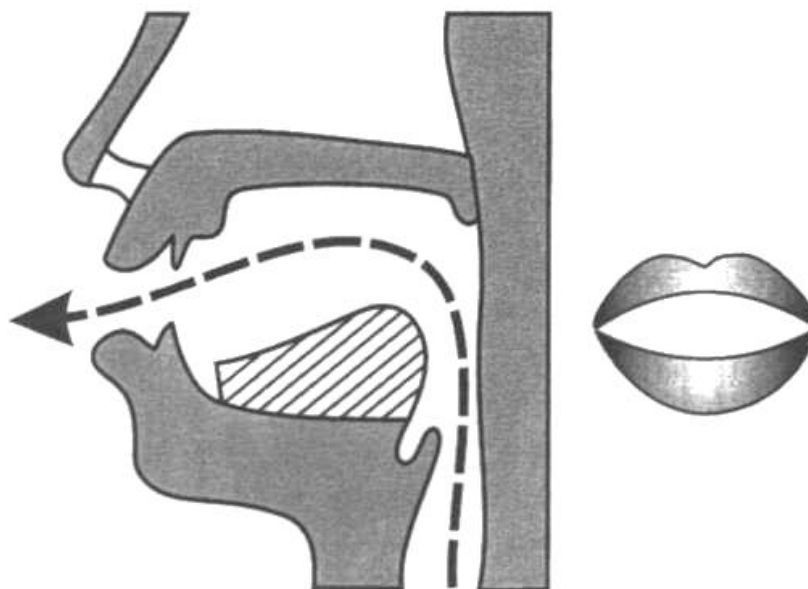


Рис. 10. Артикуляція англійської голосної фонемі [ɔ:]

Основний відтінок історично довгого монофтонга [ɔ:] - *напружений лабіалізований (середній між вузькою та широкою лабіалізацією) голосний глибокого заднього ряду низького підняття (відкритий) вузького різновиду.*

При вимовлянні основного відтінку фонемі [ɔ:] (рис. 10) язик відсувається назад і трохи вниз, як для фонемі [ɑ:], але його задня спинка піднімається до м'якого піднебіння трохи більше, ніж для фонемі [ɑ:]. Кінчик язика відтягнутий від зубів та опущений униз. Напружені губи округлені (більше ніж для фонемі [ɑ:], і дещо тільки випнуті вперед, але не так сильно, як для українського звука [o]) та утворюють невеликий вихідний отвір. Фонема [ɔ:] вимовляється подовжено та не змінює своєї якості до самого кінця вимови.

Фонема [ɔ:] схожа на український звук [o], як у словах *порт, сорт*, коли ті

ВИМОВЛЯЮТЬСЯ ПОВІЛЬНО.

Practice the sentences with this sound.

1. George was born in August.
2. It's all your fault.
3. Call me at a quarter to four.
4. New lords, new laws.

Вправа 10.

a: - ɔ:	kɔ:d	fɔ:k	kɔ:l	tɔ:t	wɔ:	jɔ:
kɑ:-kɔ:	tɔ:n	kɔ:k	fɔ:l	θɔ:t	wɔ:n	jɔ:z
fɑ:-fɔ:	dɔ:z	kɔ:t	smɔ:l	bɔ:t	wɔ:d	jɔ:k
stɑ:-stɔ:	fɔ:n	fɔ:s	drɔ:l	'dɔ:tə	wɔ:l	'jɔ:kfə
pɑ:-pɔ:	bɔ:n	spɔ:t	krɔ:l	'kwɔ:tə	'wɔ:tə	'jɔ:kfəmən

[ɔ:l fɔ ,wʌn | ənd 'wʌn fɔr ,ɔ:l] All for one and one for all.
 ['trʌst mi nɒt ət ,ɔ:l] or 'ɔ:l in ,ɔ:l] Trust me not at all or all in all.

11. Артикуляція англійської голосної фонемі [ʊ]

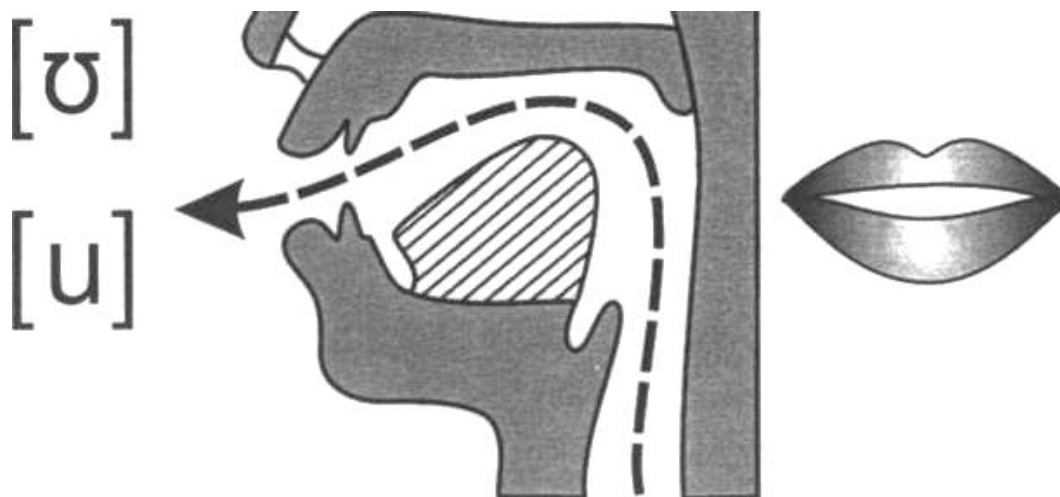


Рис. 11. Артикуляція англійської голосної фонемі [ʊ]

Основний відтінок історично короткого монофтонга [ʊ] - *ненапружений лабіалізований* (достатньо-таки вузька *лабіалізація*) *усічений голосний заднього просунутого вперед ряду високого підняття (закритий) широкого різновиду*.

При вимовлянні основного відтінку фонемі [ʊ] (рис. 11) язик відтягнутий назад, але не дуже далеко: кінчик язика опущений та відходить від нижніх зубів: задня спинка язика піднімається до передньої частини м'якого піднебіння (але не так високо, як в українському [y]). Губи при вимовлянні фонемі [ʊ] округлені, але майже не випинаються.

Англійська фонема [ʊ] нагадує українську фонему [y], як у слові *рука*.

Practice the sentences with this sound.

1. It looks good.
2. He took the book to school.
3. Put some sugar in the pudding.
4. The cook took a good look at the cookery book.

Вправа 11.

pʊl - bʊl	tʊk - kʊk	ɡʊd - stʊd
fʊl - fʊt	hʊk - nʊk	hʊd - kʊd
bʊk - lʊk	sʊt - pʊs	pʊt - 'bʊlɪt

[ə 'ɡʊd ,kʊk | 'nevə ,kʊks | waɪl 'lʊkɪŋ ɪntə ə 'kʊkəri ,bʊk]
A good cook never cooks while looking into a cookery book.

12. Артикуляція англійської голосної фонему [u:]

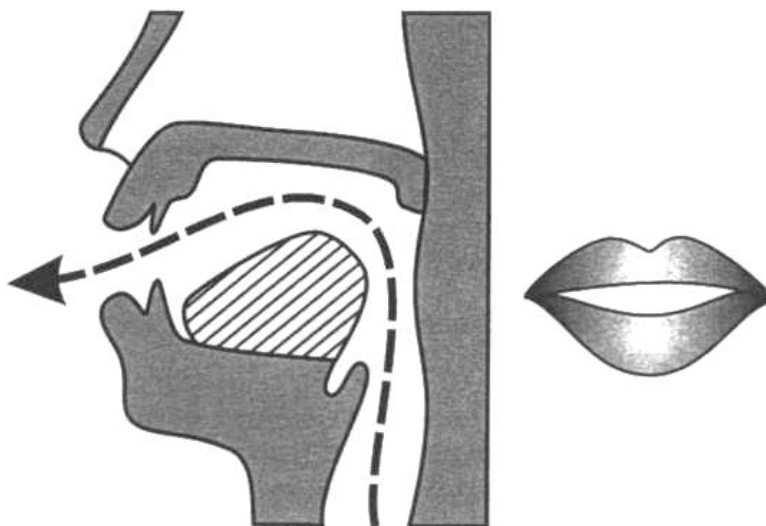


Рис. 12. Артикуляція англійської голосної фонему [u:]

Основний відтінок історично довгого монофтонга [u:] - **напружений лабіалізований** (вузька лабіалізація) **дифтонгоїдний голосний заднього ряду високого підняття (закритий) вузького різновиду**.

При вимовлянні основного відтінку фонему [u:] (рис. 12) язик відтягнутий назад; задня спинка язика дуже високо піднімається до м'якого піднебіння (набагато глибше та вище, аніж для артикуляції українського звука [y]). Під кінець звучання звука [u:] язик займає ще більш заднє та більш високе положення. Губи напружені, сильно округлені (але не випинаються, на відміну від українського [y]) на початку вимовляння фонему [u:] і ще більш лабіалізуються під кінець артикуляції. Відстань між щелепами незначна.

Англійська фонему- дифтонгоїд схожа на український звук [y], як у словах *суд, куля*.

Practice the sentences with this sound.

1. Do as I do.
2. Use a rule.
3. Too good to be true.
4. Prue knew who is who.

Вправа 12.

tʊk-tu:	u:-hu:	su:n	bu:n
ʃʊk-fu:	u:f - hu:f	su:p	mu:n
fʊt-fu:d	u:z-hu:z	sju:t	spu:n

[ˈdəʊnt ˈspi:k ˈtu: ˌsu:n] Don't speak too soon.

[ˈsu:n ˈkʊk ˈhʊd ˈpʊt ə ˌstu:l | ənd ˈtʊk ə ˌspu:n | tʊ ˈi:t hɪz ˌsu:p]

Soon cook Hood put a stool and took a spoon to eat his soup.

13. Артикуляція англійського дифтонга [eɪ]

[eɪ]



Рис. 13. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [eɪ]

Ядро найпоширенішого відтинка дифтонга [eɪ] - звук, що є проміжним між напіввідкритим [e] та напівзакритим [e]. Більш сильні відхилення є діалектними. При вимовлянні ядра язик просувається вперед, а передня спинка язика трохи вигинається вгору. Кінчик язика притиснутий до нижніх зубів. Губи нейтральні. При вимовлянні глайда (ковзання) середня спинка язика трохи піднімається у напрямку артикулювання фонемі [ɪ], але повністю положення для [ɪ] не займає, а зупиняється у позиції лише для початку цього голосного. Отже, другий елемент дифтонга [eɪ] - глайд, або ковзання - вимовляється нечітко. Відстань між спинкою язика та твердим піднебінням залишається широкою. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [eɪ] показано на рис. 13.

Англійський дифтонг [eɪ] схожий на українське звукосполучення *ей*, як у словах *клей* чи *рейд*. Але в українській мові це звукосполучення відрізняється від англійського

дифтонга [eɪ] більш високим піднесенням язика при артикуляції ядра та більш низьким піднесенням язика при артикулюванні глайда.

Practice the sentences with this sound.

1. They named the baby Jane.
2. It may rain today.
3. He who makes no mistakes makes nothing.

Вправа 13.

eɪ - peɪ	eɪm	neɪm	maɪ - meɪ	meɪn - men
eɪ - meɪ	eɪp	teɪk	taɪm - teɪm	geɪt - get
eɪ - geɪ	eɪk	keɪm	haɪt - heɪt	weɪt - wet
eɪ - heɪ	eɪt	weɪt	waɪt - weɪt	wɪt - et
greɪ - grɪt	feɪt	veɪnz	'neɪbə - naɪt	vəɪn - veɪn - væn
['meɪk ,heɪ waɪl ðə 'sʌn ,faɪnz]				Make hay while the sun shines.
['heɪst 'meɪks ,weɪst]				Heist makes waist.
['nəʊ ,geɪn wɪðaʊt ,peɪn]				No gain without pain.

14. Артикуляція англійського дифтонга [aɪ]

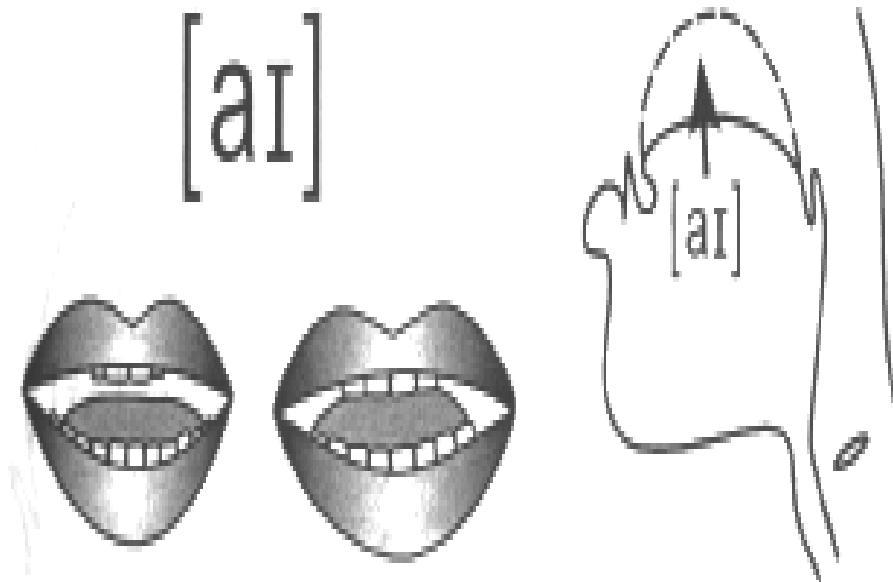


Рис. 14. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга

Рис. 15. Артикуляція глайда англійського дифтонга [aɪ]

[aɪ]

Ядро дифтонга [aɪ] - звук [a], що є *коротким ненапруженим нелабіалізованим голосним переднього відсунутого назад ряду низького підняття (відкритий) широкого різновиду, а глайд цього дифтонга - дуже короткий звук [ɪ].*

При вимовлянні ядра [a] язик просувається вперед і лежить плоско у ротовій порожнині, займаючи нижче положення, ніж при вимовлянні фонемі [æ]. Кінчик язика лежить біля нижніх зубів або впирається в них. Губи нейтральні або трохи розтягнуті (рис. 14). Відстань між щелепами велика. При вимовлянні глайда (ковзання) (рис. 15) середня спинка язика піднімається у напрямку артикулювання фонемі [ɪ] чи [e], однак жодне з цих положень повністю не досягається, внаслідок чого дифтонг [aɪ] звучить на кшталт [æɪ]. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [aɪ] показано на рис. 14.

За звучанням англійський дифтонг [aɪ] схожий на українське звукосполучення [ай], як у слові *чай* або *дай*, якщо вимовити [ч] перебільшено м'яко, а наступний за ним звук-глайд - відкрито та протяжливо.

Practice the sentences with this sound.

1. Time flies.
2. My child's bright.
3. I quite like Mike.
4. Out of sight, out of mind

Вправа 14.

ai - pair - pair	mai - main	fart	mai - mail	wai - mail	pai - pain
ai - bare - bark	nai - name	vars	nai - nail	wait - wait	plai - pain
ai - mare - mark	lai - lane	sain	lai - lane	kait - kite	tail - tail

['straɪk ðə 'aɪən waɪl ɪts 'hɒt] Strike the iron while it's hot.

[aʊt əv 'saɪt] aʊt əv 'maɪnd] Out of site out of mind.

15. Артикуляція англійського дифтонга [ɔɪ]

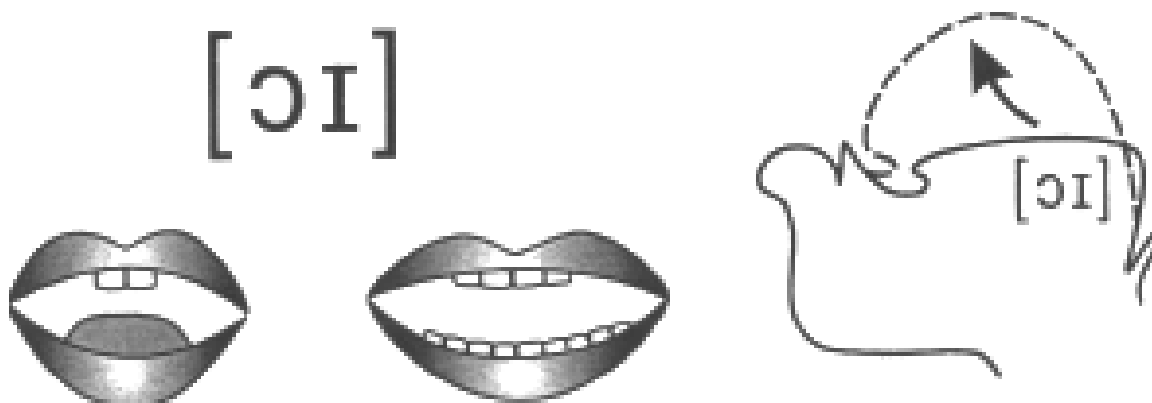


Рис. 16. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [ɔɪ]

Рис. 17. Артикуляція глайда англійського дифтонга [ɔɪ]

Ядро широкого дифтонга [ɔɪ] - звук [ɔ], що є децю менш відкритим та трохи просунутим уперед порівняно зі звуком [ʊ], вимовленим окремо, а глайд цього дифтонга - дуже короткий звук, що наближається до звука [ɪ].

Вимовляння ядра [ɔ] починається з заднього округленого проміжного між напіввідкритим та відкритим голосного, який якісно та кількісно розташований між голосними монофтонгами [ɔ] та [ɔ:]. Потім язик рухається у напрямку до [ɪ] і, не досягаючи того, зупиняється у положенні між слабким [e] та [ə] (рис. 17). Відстань між щелепами помітно звужується. Таким чином, рух язика відбувається від положення для голосного заднього ряду до положення для голосного переднього відсунутого назад ряду. Широке округлення губ змінюється на їх нейтральне положення. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [ɔɪ] показано на рис. 16.

Складові елементи дифтонга [ɔɪ] за звучанням є дуже наближеними до самостійних фонем [ʊ] та [j], тільки ядро трохи більш відкрите та довге, а глайд - більш відкритий та має досить-таки стабільну артикуляцію. Ядро англійського дифтонга [ɔɪ] за тривалістю звучання є довшим ніж його глайд, який звучить одну мить.

За звучанням англійський дифтонг [ɔɪ] схожий на українське кінцеве наголошене звукосполучення [ой], як у слові *ой!*, якщо вимовити [o] з більш опущеним униз язиком, а [й] зробити без чіткої кінцівки.

Practice the sentences with this sound.

1. Give a nice toy to the little boy.
2. The boy enjoys his toy.

Вправа 15.

ɔɪ - ɔɪl - sɔɪl	bɔɪ - bɔɪz	nɔɪz - 'nɔɪzi	vɔɪd - dr'vɔɪd
ɔɪ - bɔɪ - bɔɪl	tɔɪ - tɔɪz	pɔɪ - pɔɪzn	kɔɪl - rɪ'kɔɪl
ɔɪ - tɔɪ - tɔɪl	vɔɪs - vɔɪst	mɔɪst - mɔɪsn	trɔɪ - dr'strɔɪ
['nəʊ ,dʒɔɪ wɪðaʊt ə ,tɔɪ]			No joy without a toy.
['ðæt 'nɔɪzi 'bɔɪz ,vɔɪs 'ɔ:lwəz ə ,nɔɪz mɪ]			That noisiest boy's voice always annoys me.

16. Артикуляція англійського дифтонга [aʊ]

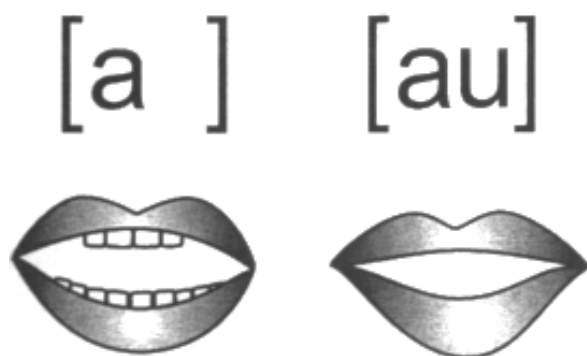


Рис. 18. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [aʊ]



Рис. 19. Артикуляція глайда англійського дифтонга [aʊ]

Ядро дифтонга [aʊ] - звук [a], що є проміжним між англійською [æ] та українською [a]; він співпадає з ядром дифтонга [aɪ] або трохи відсунутий назад.

При вимовлянні ядра [a] язик просувається уперед (хоч і не такою мірою, як для вимовлення ядра дифтонга [aɪ]. Спинка язика лежить плоско у ротовій порожнині, як і при вимовлянні ядра дифтонга [aɪ]. Відстань між щелепами значна (хороше нашврозкриття рота).

При вимовлянні другого елемента дифтонга [aʊ] - його глайда (і ковзання) (рис. 19) - язик піднімається, відтягується назад та рухається у напрямку до артикуляції звука [ʊ], ніколи не досягаючи цього. Відстань між щелепами звужується.

Губи на початку артикулювання дифтонга [aʊ] розтягнуті, а потім без округлення поступово зближуються, і вимовлення дифтонга [aʊ] закінчується за умови вузького вихідного отвору ротової порожнини. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [aʊ] показано на рис. 18. При переході до артикулювання глайда [ʊ] губи не лабіалізуються та не випинаються.

За звучанням англійський дифтонг [aʊ] схожий на українське наголошене звукосполучення [ау], як у словах *пауза* чи *раунд*.

Practice the sentences with this sound.

1. Out of doubt.
2. What have you found out about it?

Вправа 16.

aʊ - kaʊ	kaʊ	vaʊ	faʊt	ə'faʊntɪn ,pen	faʊl
aʊ - paʊ	naʊ	taʊn	kaʊnt	raʊnd	braʊ
aʊ - baʊ	naʊn	saʊnd	laʊd	ə'raʊnd	'vaʊəl
aʊ - slaʊ	daʊn	aʊt	'maʊntɪn	klaʊn	saʊə
[ə 'saʊnd	,maɪnd	ɪn	ə 'saʊnd	,bɒdɪ]	A sound mind in a sound body.

17. Артикуляція англійського дифтонга [əʊ]

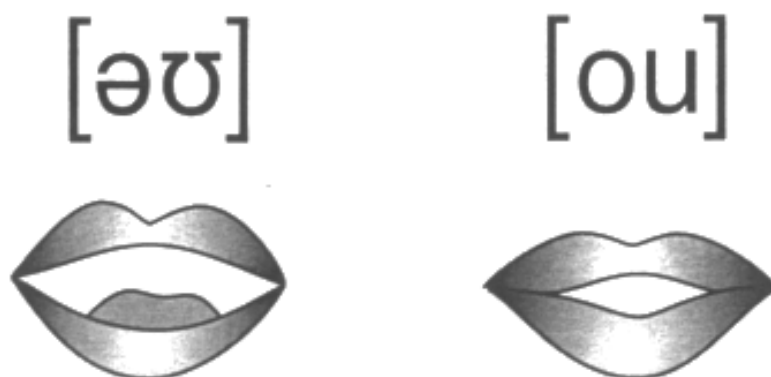


Рис. 20. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [əʊ]

Ядро дифтонга [əʊ] – звук [ə], що є *коротким трохи лабіалізованим голосним заднього просунутого в перед (майже центрального) ряду середнього підняття (напівзакритий/напіввідкритий) вузького різновиду, а глайд цього дифтонга – дуже короткий послаблений звук [o].*

При вимовлянні ядра [ə] язик відсунутий назад (але не так далеко, як при вимовлянні українського звука [o]) і задня спинка піднімається трохи вгору до м'якого піднебіння (але дещо вище, ніж для вимовлення українського звука [o]).

Після вимовлення ядра дифтонга [əʊ] язик трохи піднімається та відходить назад, відстань між щелепами звужується, губи округлюються ще більше, не випинаючись. За умови такому положення органів мовлення вимовляємо глайд [o] - послаблений звук настільки короткий, що він навіть не встигає оформитися в окремий звук [o], хоча звучить все рівно достатньо-таки ясно та розбірливо (навіть у кінцевій ненаголошеній позиції!). Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [əʊ] показано на рис. 20. Відмінність дифтонга [əʊ] від решти дифтонгів полягає в тому, що напруженість органів мовлення (хоч і не дуже значна) під кінець артикуляції майже не послаблюється.

За звучанням англійський дифтонг [əʊ] схожий на українське звукосполучення [ou], як у слові *клоун*, якщо вимовити [o] з перебільшено розтягнутими губами, а наступний за ним звук-ковзання - недостатньо чітко та старанно.

Practice the sentences with this sound.

1. No smoking.
2. Don't poke your nose in the things you don't know.
3. A minute ago he spoke to Mr Snow over the phone.
4. Oh, no, don't go home alone. Nobody knows how lonely the road is.

Вправа 17.

əʊ - bæʊ	nəʊ - nəʊt	sləʊ - sləʊp	həʊm - sləʊp
əʊn - bæʊn	ləʊ - ləʊd	snəʊ - snəʊd	kəʊl - kəʊp
əʊt - bæʊt	gəʊ - gəʊt	fləʊ - fləʊt	vəʊg - 'jeləʊ
bəʊld - bæʊlt	kəʊld - kəʊt	fləʊd - fləʊt	bəʊθ - θrəʊt

['əʊ ,nəʊ | 'dəʊnt 'gəʊ 'həʊm ə ,ləʊn | jʊ 'dəʊnt ,nəʊ | 'həʊ 'lɒŋ ðə 'rəʊd ,ɪz]
 Oh, no, don't go home alone, you don't know how long the road is.
 [əz jʊ ,səʊ | jʊ 'ʃəl ,məʊ]
 As you saw, you shell mou.

18. Артикуляція англійського дифтонга [ɪə]

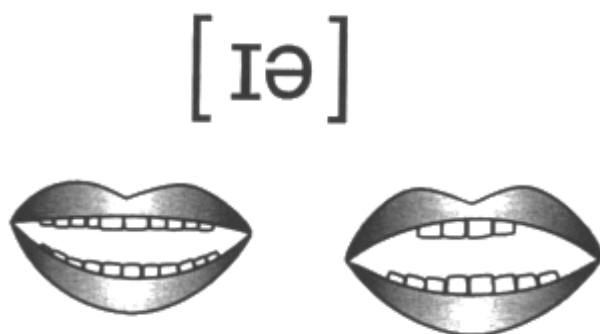


Рис. 21. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [ɪə]

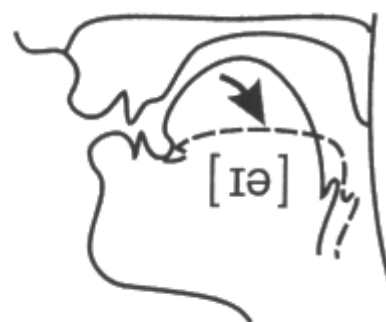


Рис. 22. Артикуляція глайда англійського дифтонга [ɪə] (стрілка вказує на напрямок ковзання)

Ядро дифтонга [ɪə] (основний алофон) - звук [ɪ], що є *коротким напруженим нелабіалізованим голосним переднього відсунутого назад ряду середнього підняття (напівзакритий) широкого різновиду.*

Ядро за звучанням є майже ідентичним з голосним у словах *in* [ɪn], *ill* [ɪl], *ship* [ʃɪp]. Ядро має достатньо широкий діапазон варіювання: від [ɪ] до [e]. Глайд дифтонга [ɪə] - відкритий звук (рис. 22), що варіюється між відкритим [ə] та [ɔ] (особливо у кінці слова). Він майже ідентичний кінцевій голосній у слові *sofa* та відрізняється від тієї лише несилабічністю, через те що перебуває в одному складі з більш сильною фонемою.

При вимовлянні ядра дифтонга [ɪə] слід починати з артикуляції англійського [ɪ] (і не піднімати язик занадто високо до твердого піднебіння, інакше звучатиме [i:]), а потім переходити до артикулювання ковзання [ə] цього дифтонга як нейтрального голосного, що має відтінок звука [ʌ]. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [ɪə] показано на рис. 21. Основний відтінок дифтонга [ə]: ядро - напівзакритий

[ə]; глайд - відкритий [ə] ([ə[^]] або [ə^{3:}] чи навіть [ə^{a:}]), особливо у кінці слів: *near* [nɪə], *dear* [dɪə], *hear* [hɪə],

За звучанням англійський дифтонг [ɪə] схожий на українське звукосполучення [ia], як у слові *клавiатура*.

Practice the sentences with this sound.

1. My dear, don't fear.
2. Dear! I can't hear! Are you really near here?

Вправа 18.

nɪk - nɪə - ɪə	mɪə	kwɪə	smɪə	ɪə - 'ɪəri	endʒɪ'nɪə
dɪk - dɪə - ɪə	rɪə	sfɪə	pɪə - spɪə	'nɪərɪst	vɒlən'tɪə
tɪk - tɪə - ɪə	pɪə	klɪə	snɪə	'dɪərɪst	pɑɪə'nɪə
ɪə - hɪə - bɪə	ɡɪə	tʃɪə	strə	kəʊ'hɪərəns	mʌske'tɪə
[əz ,klɪə əz ,dɪə]			As clear as day.		
['tʃɪər ,ʌp]			Cheer up.		
['naɪðə ,hɪə 'nɔ: ,ðeə]			Neither hear nor there.		

19. Артикуляція англійського дифтонга [eə]

[eə]



Рис. 23. Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [eə]

Ядро дифтонга [eə] - *дуже відкритий звук [ɛ], що є коротким ненапруженим нелабіалізованим голосним повністю переднього ряду середнього підняття (напіввідкритий) широкого різновиду, а глайд цього дифтонга - дуже короткий звук [ə] (варіант нейтрального голосного [ə]).*

При вимовлянні ядра [ɛ] (рис. 24) язик просувається вперед, а середня спинка язика трохи припіднята до твердого піднебіння (але нижче, ніж для артикулювання англійського голосного [e]). Після вимовлянні ядра [ɛ] цього дифтонга відбувається зісковзування язика в напрямку артикулювання нелабіалізованого алофона фонемі [ə], якщо дифтонг [eə] розташований у кінці слова перед паузою, та напіввідкритого [ə], -

усередині слова: *there* [ðeə] - *theres* [ðeəz], *air* [eə] - *airs* [eəz], *pair* [peə] - *pairs* [peəz].

Початкове та кінцеве положення губ при артикуляції англійського дифтонга [eə] показано на рис. 23. Ядро англійського дифтонга [eə] звучить коротко, й одразу починається перехід до артикуляції глайда.

За звучанням англійський дифтонг [eə] є подібним до українського [e], вимовленого з нижче, ніж звичайно, опущеною щелепою (або на український звук [e], як у слові *ера*).



Рис. 24. Артикуляція глайда англійського дифтонга [eə]
(стрілкою показаний напрямок ковзання)

Practice the sentences with this sound.

1. Neither here nor there.
2. Prepare a pair of chairs.

Вправа 19.

eə - feə - fleə	feə - ə'feə	ðeə - weə
bəə - deə - bleə	peə - pi'peə	'feəlɪ - 'feəri
keə - skeə - kleə	speə - di's'peə	meə - 'meəri
	'peərənts	

['weə ðez ə ,wɪl | ðez ə ,wei] Where there's a will there's a way.

['a:ftə ,reɪn | 'kʌmz 'feə ,weðə] After rain comes fair weather.

20. Артикуляція англійського дифтонга [ʊə]



Рис. 25. Артикуляція глайда англійського дифтонга [ʊə]
(стрілкою показаний напрямок ковзання; початковий момент дифтонга співпадає з тембром голосного [ʊ])

Ядро дифтонга [ʊə] - звук [ʊ], що є коротким голосним просунутого уперед переднього ряду високого (відкритий) підняття широкого різновиду. Він практично співпадає з голосним монофтонгом [ʊ]. Ковзання відбувається вперед у напрямку до напіввідкритого нелабіалізованого звука змішаного ряду [ə] (рис. 25). Цей глайд більш відкритий, коли дифтонг [ʊə] знаходиться у позиції перед паузою, і більш закритий, коли дифтонг [ʊə] знаходиться у закритому складі: *tour* [tʊ[^]] - *tours* [tʊəz], *moor* [mʊ[^]] - *moors* [mʊəz].

Уся артикуляція дифтонга [ʊə] є млявою та неенергійною. Таким чином, дифтонг [ʊə] не протиставляється жодному дифтонгові заднього ряду, і його ядро може доволі широко варіюватися за ступенем відкритості, оскільки не існує небезпеки переплутування його з іншими задньорядними дифтонгами.

За звучанням англійський дифтонг [ʊə] схожий на українське звукосполучення [ує], як у слові *Уельс*.

Practice the sentences with this sound.

1. For sure.
2. Can you cure her of curiosity?
3. Curiosity is incurable.

Вправа 20.

pjʊə - 'pjʊərɪst	'jʊərəp	'dʒʊəri	'gʊəmænd	plʊə'rælitɪ	mə'tjʊə
kjʊə - 'kjʊəriŋ	'djʊəriŋ	'fjʊəri	ə'mʊə	m'fʊə	ə'lʊə
fʊə - ə'fʊəd	'tʊərɪst	fjʊəl	lɑg'zjʊəriəs	'lʊəriŋ	rʊə'rəl
['slʊə bʌt ʃʊə]			Slow but sure.		
['wɒt 'ca:nt bi ,kjʊəd mʌst 'bi: ən ,djʊəd]	What can't be cured must be endured.				
[kjʊə'rɪnsɪtɪ 'kɪld ðə ,kæt]	Curiosity killed the cat.				

РОЗДІЛ II

АРТИКУЛЯЦІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ПРИГОЛОСНИХ ФОНЕМ

21. Артикуляція англійської приголосної фонемі [m]

Основний відтінок фонемі [m] - *губно-губний зімкнений (зімкнено-прохідний) носовий сонант*. Вимовляється основний відтінок фонемі [m] загалом так само, що й

твердий український звук [м]: губи стулені, утворюючи повну перепону, голосові зв'язки вібрують, м'яке піднебіння опущене, і повітря проходить через носову порожнину, внаслідок чого звук [m] отримує носове забарвлення.

Відмінність англійської фонемі [m] від українського [м] полягає у тому, що при вимовлянні англійського [m] губи більш напружені і зовсім не випнуті - типові риси англійської артикуляційної бази; язик трохи просунутий уперед, і кінчик його перебуває біля нижніх зубів. Англійський звук [m] має більшу тривалість звучання, особливо у кінці слова після короткого голосного.

Practice the sentences with this sound.

1. Many men many minds.
2. Manners make the man.

Вправа 21.

mi:	'menɪs	mɜ:k	məʊst	'mju:zɪk
mi:l	'merɪ	'mɜ:si	mæt	'mɜ:meɪd
mi:nz	'mæri	meɪ	'mædʒɪstrɪt	mɑ:tʃ
maɪ	mʌg	maɪk	'mæɪs	mɑ:sts
maʊnt	mʌmθs	mɜ:θ	mə'levələnt	maɪn
mɒb	mɑ:sk	'mʊəmənt	mɛə	'mɪnɪt

['meni ,men | 'meni ,maɪndz]

['mɪnɪ 'kɑ:nt 'meɪk 'ʌp hə ,maɪnd]

Many men, many minds.

Minsky can't make up her mind.

22- 23. Артикуляція англійських приголосних фонем [f] - [v]

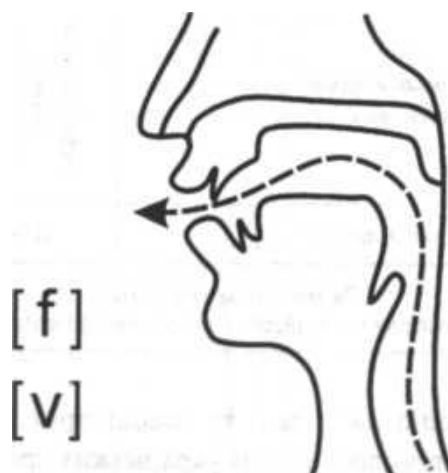


Рис. 26. Артикуляція англійських приголосних фонем [f] - [v]

Основний відтінок фонему [f] - *зубно-зубний щілинний фрикативний шумний довгий однофокусний пласкощілинний сильний (фортисний) глухий приголосний звук.*

При вимовлянні основного відтінка фонему [f] (рис. 26) внутрішня поверхня нижньої губи нещільно притискається до верхніх зубів, утворюючи дуже вузьку щілину. Через утворену щілину з шумом швидко проходить струмінь повітря, і при цьому продукується глухий звук. Губи мають бути достатньо напруженими (розтягнутими).

Practice the sentences with this sound.

1. Fill in the form.
2. Fight fire with fire.
3. I feel fit as a fiddle.

Вправа 22.

fi:l	li:f	faʊnd	self	frend	fɜ:st	'fjʊəriəs
feit	Fæt	fjʊəl	rʌf	frʌnt	'fɪnlɪʃ	'f z:wəd(z)
laɪf	fʌnd	faiə	i'nʌf	ə'freɪd	'feɪməs	frɑ:ns
['fæn ɪz 'fʊl əv ,fænsɪz]				Fan is full of fansies.		
['fɜ:st ə' ,fɔ:mʊəst]				First are for most.		
['fɪl 'ɪn ðə ,fɔ:m]				Fill in the form.		

Основний відтінок фонему [v] - *зубно-зубний щілинний фрикативний шумний однофокусний короткий пласкощілинний слабкий (ленісний) дзвінкий приголосний звук.*

Фонема [v] артикулюється так само, що й фонема [f] (рис. 26), але з додаванням голосу, тобто при вимовлянні основного відтінка фонему [v] внутрішня поверхня нижньої губи нещільно притискається до верхніх зубів, утворюючи дуже вузьку щілину. Через утворену щілину з шумом і голосом швидко проходить струмінь повітря, і при цьому продукується дзвінкий звук. Губи мають бути достатньо напруженими (розтягнутими).

Practice the sentences with this sound.

1. I've never lost love of my job.
2. I've never voted.

Вправа 23.

veks	mu:v	'hevi	'klevə	'nevə	teɪkn	'i:vniŋ	'sɜ:vɪs
vais	twelv	vaʊ	'vi:və	veɪn	fə'gɪvn	lɪvd	'neɪvi
vɔɪs	'rɪvə	væn	gɪvn	ə'pru:vɪd	'evə	'veri	vest

Вправа 24.

'fi:l - vi:l	fæn – væn	feɪl - veɪl	fam - vam
felt – velt	fæt – væt	feɪs - veɪz	farv - farf
li:v - li:f	larv - laɪf	fi:l - li:f	laɪf - faɪl
livd - lift	neɪv - naɪf	vi:l - li:və	naɪf- fam
[əz ,fit əz ə , fidl]	As fit as a fiddle.		
[ðeɪ ə'raɪv ət , faɪv]	They arrive at five.		
[aɪv 'nevə 'teɪkn tə 'vɪvɪən 'veri , mʌtʃ]	I've never taken to Vivian very much.		

24-25. Артикуляція англійських приголосних фонем [p]-[b]

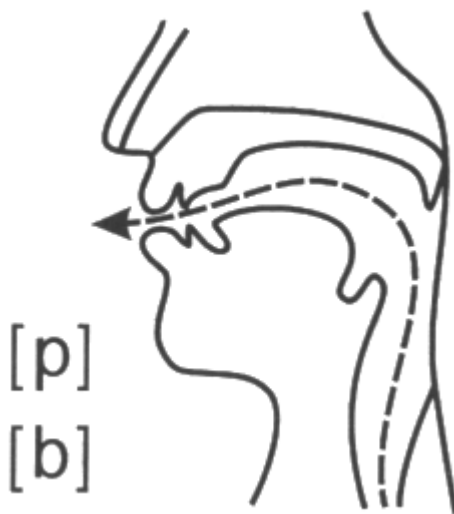


Рис. 27. Артикуляція англійських приголосних фонем [p]-[b]

Основний відтінок фонемі [p] - *губно-губний зімкнений проривний (вибуховий) аспірований сильний (фортисний) глухий приголосний звук.*

При вимовлянні фонемі [p] (рис. 27) розтягнуті (напружені) губи, щільно зімкнувшись, утворюють міцну змичку (щільну перепону). Як тільки-но напруженість губ починає ослаблятися, то сильний струмінь повітря з шумом прориває перепону, внаслідок чого звук [p] вимовляється з придином (аспірацією), що й відрізняє його від української фонемі [п].

Англійська фонема [p] звучить майже так само, що й українська тверда фонема [п]. Але для української фонемі [п] типовою особливістю є поступове зімкнення та розмикання губ, в той час як в англійській це відбувається миттєво, і воно дуже енергійне, в результаті чого фонема [p] виявляється аспірованою та сильною приголосною. Фонема [p] - глухий звук, оскільки голосові зв'язки не беруть участі в артикуляції цієї фонемі.

Practice the sentences with this sound.

1. Peg is as pretty as a picture.
2. Pretty Polly Perkins has a pair of pretty plates.

Вправа 25.

pʊə	'pi:pl	'plænz	pɔ:z	ki:p	'piəriŋ	'pɒsɪbl	'pɒsɪbl
p'i:sɪz	pʊt	pɔ:ts	'plʌmpriŋ	pleɪs	'splendɪd	'pendlɪtən	'pendlɪtən
Spent	'paɪərɪts	rɪ'pʌblɪk	'plætfɔ:m	'lʌpens	'reɪpə	'penɪ	'pɪtɪfaɪ
	['pegz əz 'pɪtri əz ə ,pɪktʃə]			Peg's as pretty as a picture.			
	['ræm pʊpt 'ʌp ə ,geɪn]			Pam popt up again.			

Основний відтінок фонемі [b] - *губно-губний зімкнений проривний (вибуховий) слабкий короткий дзвінкий приголосний звук.*

Слабка фонема [b] артикулюється так само, що й сильна фонема [p] (рис. 27), але фонема [b] загалом вимовляється з голосом, без аспірації та з меншою силою. Англійська фонема [b] вимовляється менш напружено, ніж український звук [б]: *bar* [bɑ:], *boss* [bɒs].

Practice the sentences with this sound.

1. Be brief.
2. A bad job.
3. Barbara's as busy as a bee.
4. Barbara is a beautiful blond with bright blue eyes.

Вправа 26.

bi:	'trʌbl	big	bɪl
bɑ:	bʌtn	braʊn	bʊk
nɪb	bɔɪ	bæk	'rɒbɪn
bred	bæg	bɛə	bɪ:tʃ

Вправа 27.**[p—b]**

pɑ:s-bʌs	pɔ:t-bɔ:t	peɪ - beɪ	pet - bet
pæk - bæk	pɔɪnt - bɔɪ	'pi:pl - bi:tɪl	pʊts - bʊks
bi:k- pi:k	pæd - bæd	'pi:sɪz - bi:z	'pɜ:siŋ -'bɜ:tn
['wʌn 'bi:ts ðə ,bʊʃɪz ə'nʌðə 'teɪks ðə ,bɜ:d]			

One beats the bushes, another takes the bird.

26-27. Артикуляція англійських приголосних фонем [t]-[d]

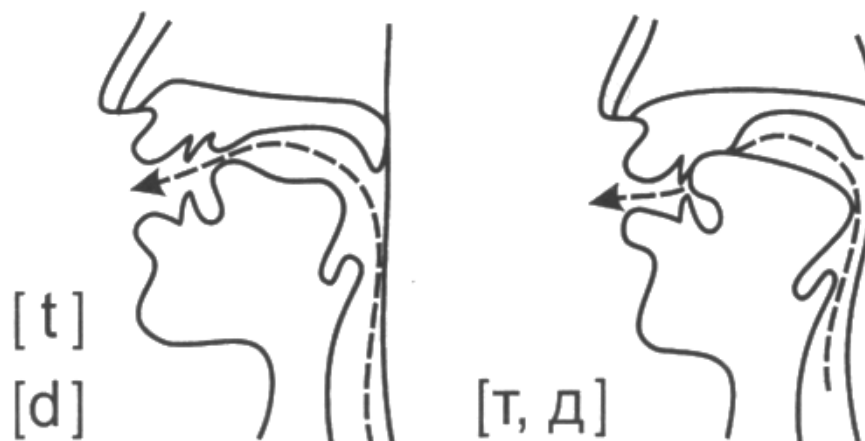


Рис. 28. Артикуляція англійських приголосних фонем [t, d] (у зіставленні з українськими фонемами [т, д])

Основний відтінок фонемі [t] - *передньоязиковий альвеолярно- апікальний зімкнений проривний аспірований сильний (фортисний) глухий приголосний звук.*

Щодо загального звучання, англійська фонема [t] значно відрізняється від слабшої твердої української фонемі [т]. Різниця полягає у тому, що якщо вимовляється український звук [т], то спинка язика вигинається до пі небіння (дорсальне положення), в той час як при артикулюванні англійської фонемі [t] кінчик язика піднімається до найбільш випуклої частини альвеол під прямим кутом (апікальне положення) (рис. 28). Положення губ залежить від сусідніх звуків і особливо від наступного за [t] голосного чи напівголосного. Звук [t] вимовляється при розтягнутих губах у слові *teeth* [ti:θ], губи помітно лабіалізовані у словах *tooth* [tu:θ], *twice* [twais] та нейтральні у словах *tar* [ta:], *Tom* [tɒm].

Перед наголошеним голосним звук [t] вимовляється з помітною аспірацією, яка послаблюється після наголошеного голосного і може зникнути після звука [s] та у кінці слова: *tea* [t^hi:] - *auntie* [a:nt^hi:] - *star* [sta:] - *aunt* [a:nt]. Але і в цих позиціях можна почути придих. У кінці слова звук [t] вимовляється чітко та енергійно.

Practice the sentences with this sound.

1. Put two and two together.
2. The trip by train took twenty two hours.

Вправа 28.

ti: - tin - ten - taim
ni:t - nit - net - nait
mi:t - tim - met - mait

bi:t - bit - bet - bait
pi:t-pit-pet-taip
ti:m - tint - tent - tait

[ˈtraɪ tə ˈpʊt ɪt ˌraɪt] Try to put it right.
 [juːə ˈtelɪŋ ˈprɪtɪ ˈtɔːl ˌfeɪlz] You're telling pretty tall failes.

Основний відтінок фонемі [d] - *передньоязиковий альвеолярно- апікальний зімкнений шумний (вибуховий) ленисний (слабкий) приголосний звук.*

Місце й спосіб артикуляції фонемі [d] такі самі, що й у описаної перед цим фонемі [t] (рис. 28). Відмінність полягає у відсутності аспірації при артикуляції фонемі [d], а також у тому, що голосові зв'язки зазвичай вібрують при вимовлянні звука [d]. Дзвінка фонема [d] слабкіше від своєї фортисної пари [t]. Слід пам'ятати в першу чергу про те, що фонема [d] - дуже слабкий короткий звук. За своїм звучанням англійська фонема [d] схожа на тверду українську фонему [д], але український звук [д] має зубно-дорсальну артикуляцію, в той час як англійський [d] (так само як і англійський [t]) - альвеолярно-апикальний звук. Окрім цього, англійський [d] слабший від українського [д]. Положення губ при вимовлянні англійської фонемі [d] змінюється в залежності від сусідніх з ним звуків. Губи розтягнуті у таких словах, як *deed* [diid], та лабіалізовані у словах на зразок *do* [du:], *dwindle* [dwindl].

Practice the sentences with this sound.

1. Dad's a good driver.
2. Dannie's daughter Diana doesn't dislike digging.

Вправа 29.

dɛəd	'deɪlɪ	destɪ'neɪʃn	dɪ'zɑɪn	deɪn
'dɪgnɪfəd	dɹɒp	'daɪəl	'desələt	'densɪtɪ
dɪ'fend	dɹɔːn	dɪ'spɛə	delt	dəʊ
'dɪdnt	dɹɔːl	deɪ'tɑːnt	'duːɪŋ	'edɪfaɪ
dɪ:p	'deɪnɪʃ	dɪ'strʌkʃn	dɪ'stres	'dɪfərəns

Вправа 30.

[t-d]

dɪ:n-dɪn- den - dan	bɪ:d - bi:t	bɪt - bɪd	bed – bet
bɪ:d-bɪd- bed - baid	nɪ:d - ni:t	lɪt-lɪd	ned – net
dɪ:d - dɪd- ded - dard	mi:d - mi:t	nɪt - mɪd	tend – tent

['gʊd ˌdeɪ] Good day.
 ['maɪnd ðə ˌhed] Mind the head.
 ['dædz ə ˌgʊd ˌdraɪvə] Dad's a good driver.

28. Артикуляція англійської приголосної фонемі [ŋ]

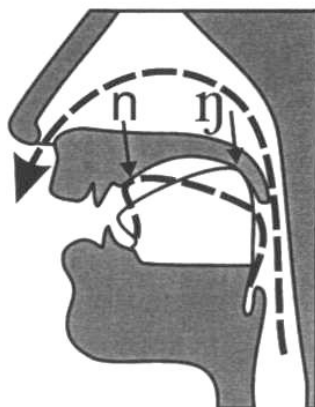


Рис. 29. Артикуляція англійської приголосної фонемі [ŋ]

Основний відтінок фонемі [ŋ] - **передньоязиковий альвеолярно- апікальний зімкнений (зімкнено-прохідний) носовий сонант.**

При вимовлянні фонемі [ŋ] (рис. 29) кінчик язика притискається до найбільш випуклої частини альвеол під прямим кутом (апикальне положення), м'яке піднебіння опущене, і повітря проходить через носову порожнину. Губи розтягнуті у таких словах, як *neat* [ni:t], *knit* [nit], нейтральні у словах на зразок *not* [nɒt], та дещо лабіалізовані у випадках, подібних до слів *noon* [nu:n], *new* [nju:]. При вимовлянні українського звука [н] передня частина язика притискається до внутрішньої поверхні передніх верхніх зубів та до ясен, а самий кінчик язика трохи опущений (дорсальне положення язика). Окрім цього, український звук [н] значно коротший від англійського [ŋ], не такий сонорний та не може бути складотвірним.

Practice the sentences with this sound.

1. In any event.
2. What is done cannot be undone.
3. One man, no man.

Вправа 31

sm	nik	tn	'ɪnə	æn	[ɪn 'eni ɪ 'vent] In any event.
nɪb	ned	ten	'ɪnlænd	pɜ: 'mɪʃn	
ni:	θɪn	ment	'bænə	'teɪkn	
ni:s	wɪn	fæn	'hevɪn	wɪnz	

[ˈwɒtˈz,dʌn|ˈkænɒt bi ˈʌn,dʌn] What's done cannot be undone.

29. Артикуляція англійської приголосної фонемі [l]

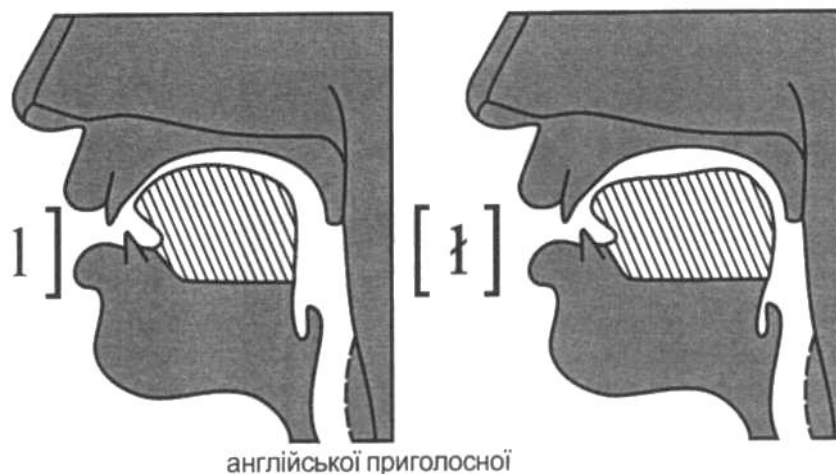


Рис. 30. Артикуляція англійської приголосної фонемі [l]

Основний відтінок фонемі [l] - **передньоязиковий альвеолярно-апикальний зімкнений (зімкнено-прохідний) боковий щілинний сонант.**

При вимовлянні фонемі [l] (рис. 30) кінчик язика упирається в альвеоли (апикальне положення), а бокові краї опускаються, утворюючи проходи для струменя повітря (звідси й назва - “боковий сонант”). Напружені голосові зв'язки вібрують і продукують голосовий тон, який, залежно від конфігурації язика дістає тембр, характерний для звука [l]. Положення губ залежить від наступного за сонантом [l] приголосного.

Губи трохи розтягнуті перед або після передньоязикових звуків [i:, w, e] (*lean* [li:n], *steel* [sti:l], *lend* [lend]) і дещо лабіалізовані у таких словах, як *tall* [tɔ:l], *school* [sku:l].

Фонема [l] має два основних варіанти (алофони): пом'якшене (або світле) [l] та тверде (або темне) [ɫ]. При вимовлянні пом'якшеного [l] одночасно з кінчиком язика піднімається середня спинка язика, але не так високо, як при артикуляції українського [л^б]. Через це англійське пом'якшене [l] є твердішим, ніж українське [л^б]. Світле (м'яке) [l] вживається перед голосними (особливо переднього ряду: [i:, ɪ, e]. Причому мова йде як про голосні в межах одного й того самого слова, так і про голосні, що входять до складу наступного слова у словосполученні або реченні. При вимовлянні темного (твердого) [ɫ] задня спинка язика піднімається до м'якого піднебіння, а середня спинка язика опущена. Тверде [ɫ] за звучанням м'якіше від української фонемі [л]. Темне [ɫ] вживається перед приголосними та у кінці слова. Треба слідкувати за тим, щоб [l] у кінці слова не приглушувалося та не супроводжувалося призвуком голосного [e].

Practice the sentences with this sound.

1. Live and learn.
2. Look before you leap.
3. Let sleeping dog lie.
4. Let Lucy light a candle and we'll look for the missing ball.

Вправа 32

[l, ɫ, ɫ, ʎe-ел]			[l, ɫ, ɫ, li: - ли]		[i:ʎ --li:]		[seɫ - les]
			[ɫ]				
lli:	- lliaɪ -	llei	læd -	glæd	'liɪ -	'siɪ	
liɪd	- les -	læmp	læk -	blæk	'geɪɪ -	'deɪɪ	
lɔk	- la:dʒ-	lu:p	lu:m-	blu:m	'kʌmiɪ -	'ʌviɪ	
laʊd	- 'ʌki-	'ʌɡɪdʒ	lʌv -	glʌv	ə'ʌviɪ	leɪk	
			[t]				
pi:l	mi:l	teɪl	bɔɪ - fɔɪ-	pɔɪ	sɪlk -	mi:l	bi:ld
di:l	wi:l	beɪl	tu:l-ku:l		help -	pʌɪp	smɑ:ld
mi:l	ki:l	speɪl	'maʊθfʊl		elf -	seɪf	peɪld
si:l	ti:l	wel	'keəfʊl		delt -	feɪlt	feɪld

['li:v ənd \, lɜ:n] Live and learn.

['li:ljən 'left ðə 'laɪbrəri ət ɪ'levən ə ,klɔk] Lilian left the library at eleven o'clock.

['wi:l ju 'pli:z 'lei ðə ,teɪbl] Will you please lay the table?

['lu:k 'ɔ:lweɪz 'treɪvəlz baɪ \,lænd] Luke always travels by land.

['hi: ðət 'li:vz wið \,kriplz | 'lɜ:nz tə \,li:m] He that lives with creeples learns to limp.

30 -31. Артикуляція англійських приголосних фонем [k] - [g]

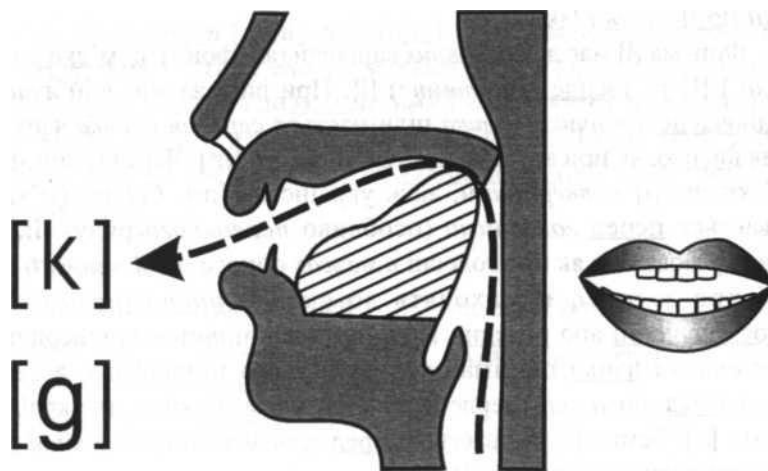


Рис. 31. Артикуляція англійських приголосних фонем [k] та [g]

Основний відтінок фонемі [k] - *задньоязиковий зімкнений вибуховий аспірований фортисний (сильний) глухий приголосний звук.*

При вимовлянні фонемі [k] (рис. 31) спинка язика змикається з піднятим м'яким піднебінням, утворюючи цілковиту перепону, яку й “прориває” сильний потік повітря.

Відбувається енергійне та миттєве розімкнення змички (вибух). Голосові зв'язки не наближені та не вібрують. Внаслідок усього зазначеного звучить звук [k] з енергійним придином (аспірацією). Англійська фонема [k] вимовляється майже так само, що й українська тверда фонема [к]. Відмінність полягає у наступному: 1) аспірованості англійського звука [k] перед наголошеними голосними; 2) чіткості та фортисності у кінці слова; 3) відсутності палаталізації англійського [k] перед передньоязиковими голосними; 4) менш стабільною артикуляції англійського звука [k] у зіставленні його з українською фонемою [к]. Положення губ при вимовлянні англійської фонемі [k] змінюється в залежності від наступного за ним голосного: фонема [k] вимовляється при розтягнутих губах у таких словах, як *keep* [ki:p], *leak* [li:k], та за умови дещо лабіалізованих губ у таких словах, як *cool* [ku:l], *quick* [kwɪk]. Положення язика змінюється також в залежності від наступного голосного: фонема [k] має більш передню артикуляцію перед передньоязиковими голосними (наприклад, *king* [kɪŋ]), оскільки язик змикається з найпереднішою частиною м'якого піднебіння; фонема [k] має найзаднішу артикуляцію перед задньоязиковими голосними (наприклад, *cool* [ku:l]), оскільки язик змикається з найзаднішою частиною м'якого піднебіння.

Practice the sentences with this sound.

1. Kate is like a walking dictionary.
2. Curiosity killed a cat.
3. Ken's as cool as a cucumber.

Вправа 33.

kaɪnd	keɪk	kɔɪl	klaʊn	'a:kɪtəkt
kaʊnt	kʊk	'kʌlə	krəʊ	'ekəʊ
'ka:stɪŋ	'kaʊntɪ	'kɒrɪdʊ	'kwɒlɪtɪ	'a:ktɪk
kɔ:k	'kʊʃən	kraɪm	'kwɒrənti:n	'kjuəriəs

[a:ftə ðə ,kɒŋkwəst | ðə 'kʌntrɪ bɪ'keɪm 'kwaɪt trəŋ,kwɪl] After the quenkwest the country became quite trankwil.

[ðə 'kʊks 'feɪs ənd 'i:vŋ hə ,nek | wɛə ,freklɪd] The cook's face and even the neck were freckled.

['hæv ju ɪn ,kwaɪəd | 'wən ðə 'bæŋkwɪt ɪz tə bi ,held] Have you enquiered when the bankwit is to be held.

['fræŋk 'kɪks ə'geɪnst ðə ,prɪks] Frank kiks against the priks.

['kraɪ ,kwɪts] Cry kwits.

['kenz əz ,kəʊld|əz ə ,kju:kʊmbə] Ken's as cold as a cucumber.

Основний відтінок фонему [g] — *задньоязиковий зімкнений вибуховий ленисний (слабкий) короткий дзвінкий приголосний звук.*

Слабка фонема [g] артикулюється так само, що й сильна фонема [k] (рис. 31). Тобто спинка язика змикається з піднятим м'яким піднебінням, утворюючи цілковиту перепону, яку й “прориває” сильний потік повітря. Відбувається енергійне та миттєве розімкнення змички (вибух). Але при цьому вимовляння здійснюється з додаванням голосу (тобто голосові зв'язки вібрують). До того ж, англійська фонема [g] вимовляється менш напружено, ніж українське [г]. Положення язика при вимовлянні фонему [g] залежить від сусіднього голосного звука. Губи розтягнуті у таких словах, як *geese* [gi:s], *league* [li:g]; лабіалізовані у словах *goose* [gu:s], *Gwendolen* ['gwendlən]; нейтральні у словах *garden* ['ga:dn], *got* [gɒt]. Положення язика (як і у випадку артикуляції фонему [k]) змінюється в залежності від наступного за фонемою [g] голосної фонему: англійська фонема [g] має більш передню артикуляцію поперед передньоязикових голосних (*geese* [gi:s], *get* [get]) та більш задню артикуляцію перед задньоязиковими голосними (*got* [gɒt], *garden* ['ga:dn]).

Practice the sentences with this sound.

1. If you go digging in the garden, don't forget to get your old grey gloves.
2. A good dog deserves a good bone.

Вправа 34.

gɪv	gæb	'greɪtɪst	grɪ:n	'li:gəl	gɪgl
gi:s	gəʊld	'gædflaɪ	'gɒ:brɪdʒ	maɪ'greɪt	geɪz
get	gæp	grəʊ	'gælənt	'legəsi	'gɪdɪnɪs
'geɪlɪ	'ga:d(ə)n	gu:s	'gɜ:gl	keg	'gɒndələ
'gæləri	gʊd	gʌm	'hægl	gləʊt	'gɜ:lɪʃ

[ə 'dɪstɪŋgwɪʃ ,pedəgɒg]

[ə'gɪltɪ ,roul]

[ən ə'gresɪv ,gʌvənmənt]

Вправа 35. [k—g]

ki: - kɪd	kɪl - lɪk	pɪk - pɪg	pi:k - pɪg - peg-paɪk	'gəʊtɪ
ki:n-kɪm	ki:l-li:k	dɪk-dɪg	li:g — lɪk — leg — laɪk	gəʊ
kɪt-kɪk	ki:p — pi:k	tɪk-tɪg	bi:k - bɪg - beg - baɪk	'gəʊə

32-33. Артикуляція англійських приголосних фонем [s] - [z]



Рис. 32. Артикуляція англійських приголосних фонем [s] та [z]

Основний відтінок фонемі [s] - *передньоязиковий альвеолярно-анікальний круглощілинний шумний фортисний (сильний) тривалий приголосний звук*.

При вимовлянні фонемі [s] (рис. 32) кінчик язика піднятий до альвеол, зуби наближені, краї язика припідняті у напрямку до твердого піднебіння, утворюючи круглу щілину. У щілину між кінчиком язика та альвеолами проривається струмінь повітря, продукуючи сильний свистячий шум. Положення губ при вимовлянні англійської фонемі [s] трохи схоже на положення губ при вимовлянні українського [c]. Але при вимовлянні української фонемі [c] кінчик язика опушений (дорсальне положення), і щілина утворюється між передньою частиною язика та зубами. Зубний свистячий звук, що продукується у такому випадку, виявляється слабшим та коротшим, ніж англійський альвеолярний свистячий шум.

Фонема [s] вимовляється більш напружено, енергійніше та триваліше, ніж українська фонема [c] (особливо у кінцевому положенні): *hiss* [his], *miss* [mis]. При вимовлянні українського звука [c] губи трохи випнуті або нейтральні.

Practice the sentences with this sound.

1. See you soon.
2. Some summer sunshine.

Вправа 36.

si:	'sistəz	'sɑmhɑʊ	'sɪŋɡl	'sætədi	su:ð
si:n	sɪt	'sɪti	sɑɪt	seɪm	'sɒɡɪ
si:zn	'sendɪŋ	sez	sɑɪz	'sɪŋ	sɒŋ
si'gɑ:	'sætɪsfɑɪd	sɑɪt	sɜ:kɪ	,sæənə'tɔ:riəm	su:p
si: - θθθ - sɪŋ	si: - sei - sai	stɑʊt	fɪsts	swɪm	
s- θ -s-θ	sɪt - sæt - set	sneɪk - sni:k	neɪsts	swi:t	
sɪk- θɪk	'θi:sis	step - stɪk	mɑ:sts	swɪft	
mɑʊs - mɑʊθ	ðɪs - ðʌs - ði:z	skɑɪ - spɑɪ	bɑ:sts	sweið	
smɪθ	,mæθɪ'mæɪtɪks	spi:k	bi:sts	swet	

['səʊ ,sɒrɪ]

['dʒʌst ,fænsɪ]

[ə'dvɜ:tɪsmənt 'helps tə ,sel]

Основний відтінок фонему [z] - *передньоязиковий альвеолярно- апікальний зімкнений щільний короткий ленисний (слабкий) дзвінкий приголосний звук.*

Слабка фонема [z] вимовляється так само, як і її сильна глуха пара - фонема [s] (рис. 32). Але, на відміну від артикуляції глухої фонему [s], зазвичай звук [z] вимовляється з голосом (голосові зв'язки вібрують), тому отримуємо дзвінку приголосну. Положення губ при вимовлянні англійської фонему [z] залежить від сусідніх з нею звуків: губи розтягнуті у таких словах, як *bees* [bi:z], *zeal* [zi:l], і дещо лабіалізовані у словах *zoo* [zu:], *lose* [lu:z].

За своїм звучанням англійська фонема [z] схожа на українську тверду фонему [з]. Але при вимовлянні української фонему [з] кінчик язика опушений, в той час як при вимовлянні англійського приголосного [z] кінчик язика піднятий. Український твердий приголосний [з] — більш сильний звук, ніж англійська фонема [z]. Окрім того, як вже зазначалося, відповідно до норм літературної української мови, звук [з] (як і всі дзвінки приголосні), у кінці слова цілком перетворюються на свою глуху пару: раз [рас].

Practice the sentences with this sound.

1. Heads or tails?
2. These stories are as old as hills.

Вправа 37.

zzz - ððð –	si:s - si:z	deɪz	hɪz	'naɪvz
z-ð-v-z-ð	bʌs - bʌz	waɪz	hæz	begz
ððði:zzz	ni:s-ni:z	kaʊz	ka:z	sʌns
'ðððɪssɪzzz	aɪs- aɪz	pɛəz	saið-	neɪmz
kwɪz	pi:s-pi:z	sez	wɪð-	zʊ'kɪnɪ

Вправа [s] - [z]

sed - zed	'reɪsə - reɪzə	greɪs- greɪz
sɪp - zɪp	'lu:stɪŋ - 'lu:zɪŋ	kɔ:s - kɔ:z
sɪŋk - zɪŋk	fens – fenz	su:t- zu:t
si:l-zi:l	'si:zɪŋ	'kɜ:sɪŋ-

34-35. Артикуляція англійських приголосних фонем [ʃ] та [ʒ]

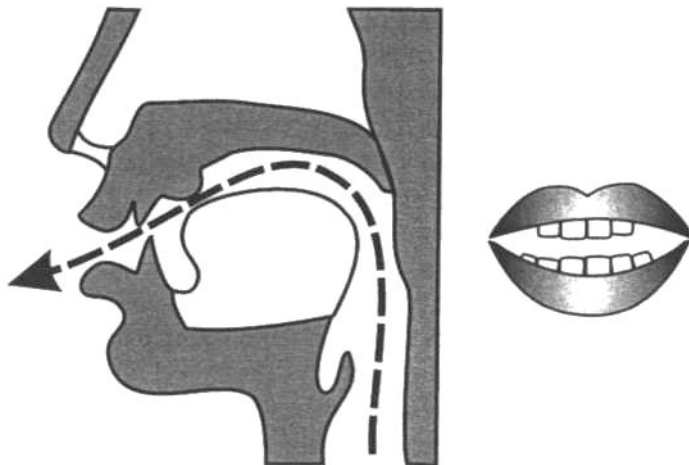


Рис. 33. Артикуляція англійських приголосних фонем [ʃ] та [ʒ]

Основний відтінок фонемі [ʃ] - *передньоязиковий альвеолярний пласко щілинний тривалий фортисний (сильний) глухий приголосний звук з другим шумотвірним фокусом.*

При вимовлянні фонемі [ʃ] (рис. 33) між передньою спинкою язика та заднім скатом альвеол утворюється щілина більш широка, ніж для вимови звука [s]. Повітряний струмінь проходить через щілину більш розсіяним струменем, і артикуляція фонемі [ʃ] менш напружена, ніж артикуляція фонемі [s].

М'якість фонемі [ʃ] обумовлена тим, що одночасно з утворенням щілини між передньою частиною язика та альвеолами середня частина язика піднімається до твердого піднебіння та створює другий шумотвірний фокус. Вважається, що фонема [ʃ] (так само як і фонемі [f, θ, s, h]), є тривалою фонемою. Особливо це добре помітно у кінці слова. Зазвичай, при вимовлянні англійської фонемі [ʃ] губи трохи лабіалізовані та випнуті.

Англійська фонема [ʃ] відрізняється від української твердої фонемі [ш] м'якістю. При вимовлянні української фонемі [ш] задня спинка язика піднімається до твердого піднебіння, а середня частина язика має форму западини. Англійський звук [ʃ] м'якіший від українського [ш], але твердіший від українського [шь] (оскільки в останньому випадку середня спинка язика піднімається до твердого піднебіння вище, ніж для артикуляції англійського приголосного [ʃ]). Англійська фонема [ʃ] - це щось середнє між ними.

Practice the sentences with this sound.

1. She sells sea-shells on the sea-shore; the shells that she sells are sea-shells, I'm sure.
2. Wishes don't make dishes.

3. Stop shouting and pushing.

Вправа 39.

fɪʃ-dɪʃ	mæʃ - smæʃ	ʃi: -ʃɪm	ʃu:- ʃʊd	ʃaɪ-ʃam	ʃɪft-ʃɪft
wɪʃ-wɒʃ	læʃ- splæʃ	krʌ-brʌʃ	ʃi:p-ʃɪp	ʃɔ:t-ʃɒt	ʃeɪm-ʃeɪv
frɛʃ-træʃ	kæʃ-gæʃ	kræʃ-bræʃ	ʃi:t-ʃi:ð	ʃɔ:n-ʃɒn	ʃaʊd-ʃaʊt
				snɪk-ʃræŋk	

[ðə 'preʃə əv tæk, seɪʃn]

['freʃ ɛəɪz ɪz ɪ'senʃɪəl fə ðə 'peərənts ,helθ]

[ʃɪ ɪz nɒt ə'ʃeɪmd əv hə 'laɪf əv ,lɪkʃəɪ]

Основний відтінок фонема [ʃ] - *передньоязиковий альвеолярно- апікальний щілинний (фрикативний) короткий ленисний (слабкий) дзвінкий приголосний звук з другим середнім фокусом.*

Щодо відносної частотності уживання, фонема [ʃ] займає останнє місце-0,1%. Надзвичайно низьке функціональне навантаження фонема пояснюється її обмеженою дистрибуцією: 1) [ʃ] не зустрічається на початку; 2) у кінцевому положенні фонема [ʃ] може замінюватися звуком [dʒ]; 3) усередині слова фонема [ʃ] може замінюватися звуком [ʃ]. У кінці слова звук [ʃ] зустрічається у словах, порівняно недавно запозичених з французької мови, наприклад: *garage* [gæ'ra:ʒ]/['gærɪdʒ], *rouge* [ru:ʒ], *prestige* [pre'sti:ʒ].

Цікаво зазначити, що хоча минуло вже кілька століть відтоді, як звук [ʃ] увійшов до складу англійської звукової системи, англійська графіка до цього часу не має окремої літери, і навіть буквосполучення. для позначення цього звуку. Більшість слів, що мають у своєму складі цей звук, є французького походження і зберігають французьку орфографію. Коли виникає потреба записати слово з іншої мови (наприклад з української), у складі якого є звук [ʃ], англійці передають вказаний звук через буквосполучення zh, наприклад: Zhmerynka.

За загальним звучанням англійська фонема [ʃ] схожа на українську фонему [ж] у слові жир, якщо прочитати його зі звуком [і], а не [и]. Однак англійський [ʃ] твердіший від українського палаталізованого [ж] у слові жюри, тому що середня спинка язика при вимові [ж] піднята до твердого піднебіння вище, ніж при вимові [ʃ].

Practice the sentences with this sound.

1. I don't usually see visions.
2. She watches television usually, not occasionally.
3. Eat at pleasure, drink with measure.

Вправа 40.

'meʒə - 'leʒə 'vɪʒn - dɪ'vɪʒn r'lu:ʒn - dɪ'lu:ʒn
 'pleʒə - 'treʒə dɪ'sɪʒn - prɪ'sɪʒn ɪks'klu:ʒn - ɪn'klu:ʒn
 blə'mə:nɪ - 'ju:ʒəli 'vɪʒuəl - lɒg'ʒʊəriət 'li:ʒn - 'kæmɒfla:ʒ
 ['i:t ət ,pleʒə] 'drɪŋk wɪð ,meʒə]
 [ə 'fæ 'dɪvɪʒn əv hɪz ,treʒə]

Вправа 41 [ʃ] та [ʒ]

ʃʃʃ - ʒʒʒ	dɪʃ	kæʃ	'neɪʃn	ʒi:	'vɪʒn
si: - ʃi: - si: - ʃi:	wɪʃ	daeʃ	'fæʃn	beɪʒ	dɪ'sɪʒn
ʃɪp - ʃi:p	fɪʃ	naeʃ	'seʃn	'mæsa:ʒ	dɪ'vɪʒn
ʃed - ʃeɪk-ʃaɪn-ʃaʊt	'fɪnɪʃ	smæʃ	'mɪʃn	'ʒɑ:nda:m	ɪn'veɪʒn

36 -37. Артикуляція англійських приголосних фонем [θ] - [ð]

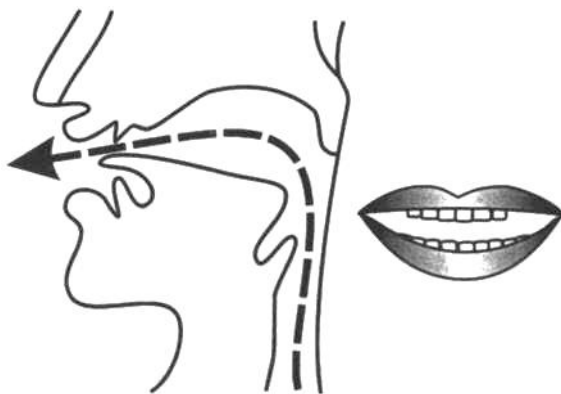


Рис. 34. Артикуляція англійських приголосних фонем [θ] та [ð]

Основний відтінок фонемі [θ] - *передньоязиковий апікальний міжзубний пласкощілинний фрикативний фортисний (сильний) довгий глухий приголосний звук.*

В українській мові не існує аналога цього англійського звуку. При вимовлянні фонемі [θ] (рис. 34) язик розпластаний та напружений, а кінчик язика розташований між передніми верхніми та нижніми зубами, утворюючи вузьку пласку щілину між ріжучим краєм верхніх зубів та поверхнею переднього краю язика. У цю щілину продувається повітря, внаслідок чого продукується глухий звук [θ]. Положення губ залежить від сусідніх по відношенню до звука [θ] звуків: губи розтягнуті або нейтральні у словах типу *theme* [θi:m], *health* [helθ] і лабіалізовані у словах типу *thought* [θɔ:t], *truth* [tru:θ].

Practice the sentences with this sound.

1. First think then speak.
2. The teacher thought and thought and thought and no one knew the thought he thought.

Вправа 42.

θθθ- fff	ba:θ	θθθi:m
θ-f-θ-f	feɪθθθ	θθθɪk
θθθaɪ - faɪ	pa:θθθ	'mɪθɪk
θθθi:f — fi:	ha:θθθ	'θɪkɪt
θθθi:fff	maʊθθθ	θeft
θi:f	mɪθθθ	θeɪn - θɪn

Вправа 43.

tri: - θri:	eɪt - eɪtθ	tu:θ - ti:θ	depθ – depθs
trɪl-θrɪl	'sev(ə)n -'sevənθ	mɪθ-smɪθ	smɪθ-smɪθs
tred – θred	ten - tenθ	mʌθ - klʌθ	deθ -deθs

[ˈnʌθɪŋ ˈlaɪk ˌju:θ]

[ˌjʊv ˈθrʌst ðə ˈθɪŋ ɪntə maɪ ˌθrəʊt]

[ˈma:θə ˈlaɪks ˈnʌθɪŋ ɒn ˌz: θ]

Основний відтінок фонемі [ð] - *передньоязиковий апікальний міжзубний пласкощілинний фрикативний ленисний (слабкий) короткий дзвінкий приголосний звук.*

В українській мові не існує аналога цього англійського звука. Фонема [ð] є слабкою короткою дзвінкою парою фонемі [θ], а тому артикулюється майже так само, як фонема [θ] (рис. 40), але (на відміну від артикуляції фонемі [θ]) при цьому ми додаємо ще й голос (вібрують голосові зв'язки), внаслідок чого продукується дзвінкий звук [ð]. Положення губ при артикулюванні англійського міжзубного приголосного [ð] також залежить від сусідніх по відношенню до нього звуків: губи розтягнуті у словах типу *thee* [ð] та округлені у словах типу *sooth* [su:ð], *booth* [bu:ð].

Practice the sentences with this sound.

1. That's neither here nor there.
2. The less men think the more they say.

Вправа 44.

ððði:z	ð - ðen	ðæn	bu:ð-bu:z	daɪ-ðaɪ
ðððeɪ	ð - ðem	ðaɪn	kləʊð- kləʊz	daɪn - ðaɪn

dəʊz - ðəʊz	ju:θ - ju:ðz	tru:θ - tru:ðz	'hi:ðn	ðə 'neðələndz
dæn - ðæn	ri:θ-ri:ðz	klɒθ-kləʊðz	wɪð'stænd	'gæðə
ðəm'selvz - ri:ð	praɪz-si:ð	bɪ'trəʊd-wɪð'aʊt	'ɔ:lðəʊ	'rɪðm

[ðeɪ 'θæŋkt ðə 'ju:ðz fə ðə 'θri: ,ri:dz | ðeɪ ,gæðəd]

['brɪŋ ðə ,hæŋkətʃi:f | ənd 'hæŋ ɪt ɒn ðə ,striŋ | əmlŋ ðɪ 'lðə ,θɪŋz]

['ðɪs ɪz ðə 'seɪm ,θɪŋ | əz ,ðæt]

Вправа 45. [θ] - [ð]

θθθ - ððð	ððð-vvv	ðððem
θaɪ - ðððaɪ	ði: - vi:	ðððen
ðeə - wɛə	ðain- vaɪn	wɪ'ðɪn
	beɪððð – taɪððð	wɪðəʊt
		ðeə'wɪð

38 -39. Артикуляція англійських приголосних фонем [tʃ] - [dʒ]

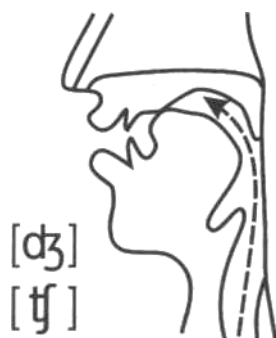


Рис. 35. Артикуляція англійських приголосних фонем [tʃ] та [dʒ]

Основний відтінок фонемі [tʃ] - *передньоязикова альвеолярно-анікальна аспірована фортисна (сильна) глуха афrikата з другим шумотвірним фокусом.*

Англійська фонема [tʃ] схожа на українську фонему [ч]. І для артикуляції англійської фонемі [tʃ], і для артикуляції української фонемі [ч] (рис. 35) органи мовлення спочатку повністю змикаються, а потім повільно та поступово розмикаються, утворюючи пласку щілину, через яку з шумом тертя виходить повітряний струмінь (як це відбувається при артикулюванні англійської фонемі [ʃ] чи української фонемі [ш]). При вимовлянні звука [tʃ] передня спинка язика торкається альвеол, а верхня частина язика підноситься до твердого піднебіння, утворюючи другу перепону (фокус), внаслідок чого афrikата [tʃ] дещо пом'якшена порівняно з українською фонемою [ч] (але твердіша від російського звука [ч]). Щоб не підмінювати у вимові англійську афrikату [tʃ] на український чи російський звуки [ч], необхідно другий елемент англійської афrikати вимовляти як твердий звук [ш].

Положення губ при вимовлянні англійського глухого приголосного [tʃ] змінюється в залежності від сусідніх з ним звуків. Губи округлені у слові *choose* [tʃu:z], розтягнуті або нейтральні у слові *cheese* [tʃi:z] і нейтральні у словах *charm* [tʃɑ:m], *chop* [tʃɒp] позиціях.

Practice the sentences with this sound.

1. What a charming child!
2. Most French children like cheese for lunch.

Вправа 46.

tu: - tʃu: - tʃu:z	i:tʃ-ti:tʃ	ɪntʃ	'tʃɪmni
ti:- tʃi: -tʃi:z	pɪtʃ - tʌtʃ	pʌntʃ	'tʃɪkɪn
tʃɪn- -tʃek- tʃeɪs	eɪtʃ - kætʃ	bentʃ	tʃaɪ'ni:z
tʃeə - tʃæp - tʃɑ:ns	kaʊtʃ - ma:tʃ	kwentʃ	,tʃɪmpən'zi:

[hi: ðet' hætfɪz ,mætfɪz | 'hætfɪz ,kætfɪz]

[hu: 'tʃætəz ,tu ju | wɪl 'tʃætə ,ɒv ju']

Основний відтінок фонемі [dʒ] - *передньоязикова альвеолярно-апикальна ленисна (слабка) дзвінка афrikата з другим середнім фокусом.*

Слабка фонема [dʒ] артикулюється так само, що й описана вище її сильна глуха пара - фонема [tʃ] (рис. 35); різниця полягає лише у тому, що в артикуляції фонемі [dʒ] беруть участь голосові зв'язки (тобто додається голос), відсутня аспірація, і вимовлення здійснюється з меншою силою. Положення губ при вимовлянні фонемі [dʒ] змінюється в залежності від сусідніх до цього приголосного звуків. Губи розтягнуті або нейтральні, коли звук [dʒ] розташований перед передньоязиковими голосними: *Jim* [dʒɪm]; достатньо помітно лабіалізовані у таких словах, як *June* [dʒu:n], *jaw* [dʒɔ:]. та нейтральні у словах *jar* [dʒɑ:], *John* [dʒɒn]. Англійський звук [dʒ] дуже подібний до українського дещо пом'якшеного звука [ж'] у слові *бджілка*.

Practice the sentences with this sound.

1. Just imagine!
2. Just imagine Jim learning the German language.

Вправа 47.

[sʌm 'deɪz ə ,gəʊ | hi sʌ'dʒestɪd əʊə 'dʒɜ:nɪ tə ,beldʒəm]
 [,dʒu:s | sʌm ,tændʒə'ri:nz | and ə 'dʒɑ:r əv ,dʒæm .pli:z]
 [ðə 'sɒldʒə 'dʒərədaɪzd hɪz ,laɪf | tə 'seɪv ðə ,dʒenərəl]

dʒi:-dʒeɪ	dʒaɪb-dʒaʊns	hɪndʒ	bɑ:dʒ
dʒɪm-dʒeɪm	dʒu:n-dʒɑ:	tʃeɪndʒ	tʃɑ:dʒ
dʒet-dʒæm-'dʒɪpsɪ	'dʒʌstɪs	tɪndʒ	eɪtʃ-eɪdʒ
'mɑ:dʒɪn	'eɪdʒensɪ	'endʒɪn	kætʃ-keɪdʒ

40. Артикуляція англійської приголосної фонемі [r]



Рис. 36. Артикуляція англійської приголосної фонемі [r]

Основний відтінок фонемі [r] - *передньоязиковий заальвеолярний щілинний серединний сонант, тобто дуже ленисний (експіративний).*

При вимовлянні сонанти [r] (рис. 36) трохи загнутий назад кінчик язика піднімається до заднього скату альвеол, утворюючи з ним щілину. Щілина ця не повинна бути занадто вузькою, що спричинювала б продукування українського звука [ж], але вона не повинна бути і занадто широкою (хоча ширшою, ніж для українського звука [р]). Кінчик напруженого язика необхідно тримати нерухомим, не доторкаючись до альвеол. Голосові зв'язки вібрують. М'яке піднебіння підняте, і струмінь повітря, проходячи через утворену щілину між кінчиком язика та заальвеолярною областю твердого піднебіння, створює звучання сонанта з дуже невеликим домішком шуму. Положення губ залежить від наступного після фонемі [r] голосного: у слові *reach* [ri:tʃ] звук [r] вимовляється з нейтральними або незначно розтягнутими губами; у словах *raw* [rɔ:], *root* [ru:t] він вимовляється з округленими губами.

Practice the sentences with this sound.

1. Rack your brains.
2. Robert Rowley rolled a round roll round.

Вправа 48.

red - bred	ræm - træm	ru:m - bru:m	rein- trein	rais - prais
rest - brest	ræg - dræg	fu:d - bru:d	reid - treid	raid - praid
rend - frend	ræk - træk	ru:t - bru:t	reit - streit	rait - brait

'tʃeri - 'meri - 'veri
'kæri - 'tæri - 'mæri
'dæəri - 'mæri - 'fæəri
rɪ'pi:t - rɪ'kwɛst - rɪ'zju:m

breɪn - 'brɪn - 'brekfəst
gra:s - grɪ:f - graʊnd
pru:v - 'prɪtɪ - 'præktɪs
kri:p - 'krɪtɪk - 'kraɪsɪs

[ə 'red ,reʊz | 'hiər ɪz 'veri ,ræ] ənd ɪt 'rɪəlɪ 'pru:vd 'veri ,prɪtɪ
['dəʊnt 'trʌbl ,trʌbl | tɪl 'trʌbl 'trʌblz ,ju:]
['ræk jɔ' ,breɪnz]

41. Артикуляція англійської приголосної фонемі [h]

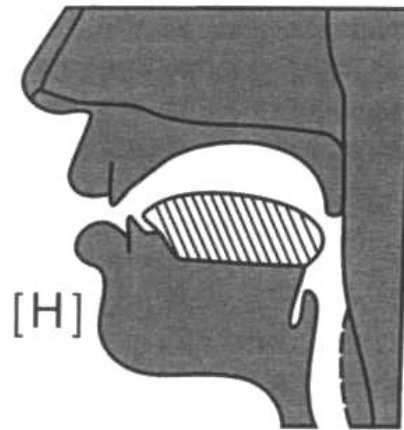


Рис. 43. Артикуляція англійської приголосної фонемі [h]

Основний відтінок фонемі [h] - *гортанний щілинний шумний тривалий глухий приголосний звук.*

Фонема [h] зустрічається на початку та усередині слова тільки перед голосною і не зустрічається у кінці слова. Тому можна сказати, що звук [h] власної артикуляції не має, а органи мовлення перебувають у позиціях, необхідних для вимовлення наступного за фонемою [h] голосного звука (рис. 37). Звук [h] нагадує звук спокійного видиху, коли повітряний струмінь проходить через гортань, не викликаючи вібрації голосових зв'язок. Останні починають вібрувати тільки після приєднання до приголосного [h] наступного голосного звука.

Існує стільки варіантів звука [h], скільки в англійському вокалізмі існує голосних фонем. А тому звук [h] можна було б охарактеризувати як сильний придихальний початок голосного, який іде після фонемі [h]. Отож, в залежності від наступного голосного змінюється й артикуляція приголосного [h]. Наприклад, для вимовлення звука [h] у слові *hard* [hɑ:d] язик, губи, м'яке піднебіння та зів перебувають у позиціях, необхідних для артикулювання фонемі [ɑ:]. У слові *heat* [hi:t] усі органи мовлення від самого початку

вимовляння цього слова займають положення, потрібні для артикуляції голосного звука [i:]. Так само відбувається і з рештою англійських голосних звуків.

Місце творення приголосної фонем [h] - щілина між наближеними між собою голосовими зв'язками. Струмін повітря, виходячи з легенів, створює відносно слабкий шум тертя, оскільки щілина між голосовими зв'язками достатньо широка, а в ротовій порожнині цей струмін повітря не зустрічає на своєму шляху жодних перепон. За характером свого звучання англійська приголосна фонема [h] є наближеною до української приголосної [x] у слові *xan*.

Practice the sentences with this sound.

1. Happy holiday!
2. Helen's husband hates hot tea.
3. Handsome is that handsome does.

Вправа 49

a: - ha:	a:k - ha:k	hΛm
aɪ - haɪ	a:p - ha:p	hΛb
aʊ - haʊ	a:m - ha:m	hΛg

Вправа 50

hi:	'hɛəri	'hæŋŋ	haɪt	'hɒspɪtəl
hi:d	hæm	hə'beəriəm	haɪə	'heɪstɪ
'hɪdn	'ha:də	hɜ:tɪ	haʊ	'hæ'i:ʃ
help	'hɒbnɒb	hɜ:	həʊm	hɔ:k
heɪt	'hɒt pɒt	'hʌzbænd	həʊp	'hɔ:zə

['hæpɪ ,hɒlɪdɪ]

[hi'ɪz 'ha:d əv ,hiəriŋ]

[aɪ 'həʊp aɪ 'hævnt ,hɜ:t hɪm]

42. Артикуляція англійської приголосної фонем [w]

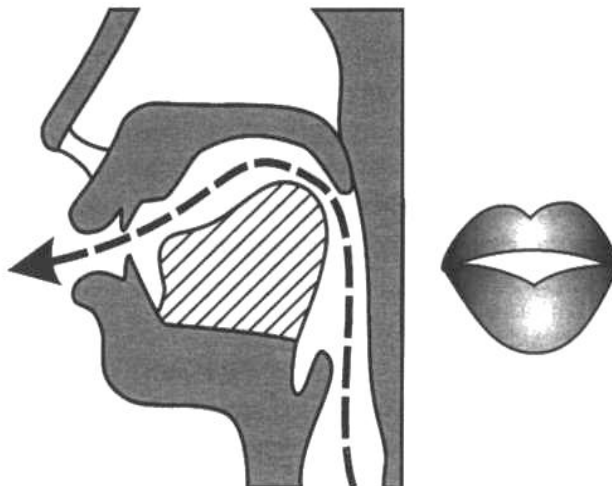


Рис. 38. Артикуляція англійської напівголосної фонемі [w]

Основний відтінок фонемі [w] - *губно-губний задньоязиковий щілинний серединний сонант*. Сонант [w] може зустрічатися у мові тільки у позиції перед голосними і є ковзанням до відповідного голосного звука у слові. В українській мові немає прямого відповідника цього звука. При вимовлянні напівголосної фонемі [w] (рис. 38) напружені губи помітно виразно лабіалізуються та дещо висуваються уперед, утворюючи вузький отвір. Одночасно задня спинка язика піднімається до м'якого піднебіння (як у разі артикуляції голосних [u:] чи [ʊ]), завдяки чому сонант [w] має твердий резонанс. Таке положення губи та язика займають лише одну мить: потім вони негайно переходять у позицію, необхідну для артикулювання наступного голосного звука. Голосові зв'язки вібрують.

При вимовлянні напівголосного звука [w] (рис. 38) губи більш напружені та лабіалізовані, ніж при вимові голосної фонемі [u:]. Коли фонема [w] стоїть у позиції перед задньоязиковими голосними [u:, ʊ, ə:], губи більш напружені та округлені порівняно з положенням губ у позиції фонемі [w] перед фонемами [ɒ, e, i:], наприклад: *woo* [wu:] - *wood* [wʊd], *war* [wɔ:] - *what* [wɒt], *west* [west], *we* [wi:].

Practice the sentences with this sound.

1. Why worry?
2. Time works wonders.
3. All is well that ends well.

Вправа 51

w- wi:	w- win	w - wen	wɒz	wolf	vi:l -wi:l
w - wi:l	w- wil	w - wel	wɒt	wɒd	vɪm - wɪm
w - wi:t	w-wit	w - wet	wɒnt	'wɒdnt	vɪl - wɪl

[wi 'wʌndəd 'wɛə wi' ,wɛə]
 ['wʌn 'nevə , nəʊz | wið ðə , weðə]
 [aɪ 'wʌndə wɒts 'rɒŋ wið , wɪl]

Вправа 52 [v]-[w]

wen	wi:	vet - wet	vɪm — wɪm	vail - wail
wel	wi: - vi:	vent - went	'vɪvɪd - 'wɪkɪd	vain - warn
west	west - vest	vest - wes	vi:l - wi:l	vais - waiz

43. Артикуляція англійської приголосної фонемі [ŋ]

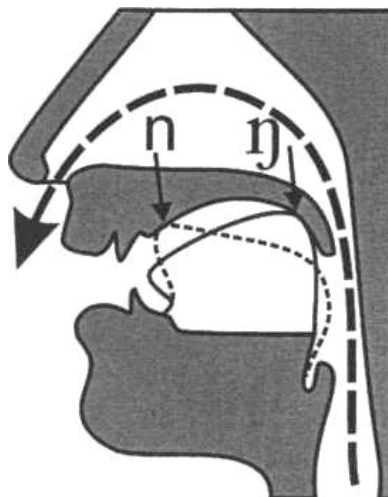


Рис. 39. Артикуляція англійської приголосної фонемі [ŋ]

Основний відтінок фонемі [ŋ] - *задньоязиковий зімкнено-прохідний носовий сонант*. При вимовлянні фонемі [ŋ] (рис. 39) язик відсувається назад. Його кінчик розташований біля передніх зубів, а задня спинка язика змикається з м'яким піднебінням (як для артикуляції приголосної фонемі [g], але для вимовлення носового сонанта [ŋ] м'яке піднебіння опущене (тобто утворена повна перепона), і повітря проходить через носову порожнину. Таким чином, фонема [ŋ] є носовою парою для приголосної [g] (так само як приголосний [m] є носовою парою для приголосного [b], а приголосний [n] - носовою парою для приголосного [d]). Через це у випадку серйозної нежиті, коли розпухає м'яке піднебіння, ми часто вимовляємо баба замість мама, беде замість мене тощо.

Інший артикуляційний спосіб отримати звук [ŋ] - спробувати вимовити фонему [m] з опущеною нижньою щелепою, не змикаючи губ.

Practice the sentences with this sound.

1. Thanks for calling.
2. Seeing is believing.
3. Saying and doing are different things.
4. A good beginning makes a good ending.

Вправа 53.

nnn – ŋŋŋŋ	tŋn - tŋ	pŋk
ŋŋŋŋ – gggg	hŋn - hŋ	mŋk
n – ŋ – n – ŋ	dŋn - dŋ	bŋk

wŋ - swŋ
sŋ - sprŋ

rŋ - strŋ
dŋ - dŋgl

hæŋ - æŋgl
rŋ - rŋk

pŋ - pŋk
wŋ - wŋk

tɪŋ - tɪŋɡl
brɪŋ - brɪŋk

tɪn - tɪŋ - stɪŋk
bæŋ - bæŋ - bæŋk

bæŋ - bæŋɡl
sɪn - sɪŋ - sɪŋk

ræŋ - ræŋ - ræŋk

[ə 'ɡʊd bɪ ,ɡɪnɪŋ | 'meɪks ə 'ɡʊd ,endɪŋ]

[ə 'krɪ:kɪŋ ,dɔ: | 'hæŋz ,lɔŋ ɔn its ,hɪndʒɪz]

['fræŋks 'æŋk]əs tə 'sta:t 'z:nɪŋ hɪz ,lɪvɪŋ]

44. Артикуляція англійської приголосної фонемі [j]

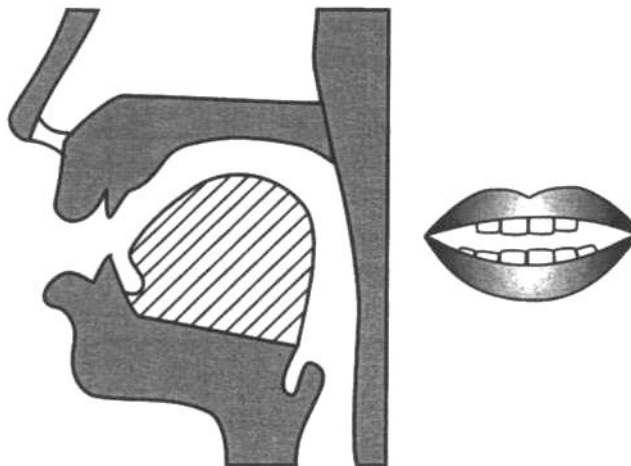


Рис. 40. Артикуляція англійської напівголосної фонемі [j]

Основний відтінок фонемі [j] - *середньоязиковий щільний ленисний (слабкий) короткий сонант.*

При вимовлянні фонемі [j] (рис. 40) середня частина язика піднімається до твердого піднебіння приблизно так, як це робиться для артикулювання голосних [i:] або [ɪ], після чого язик миттєво займає положення, необхідне для вимовлення наступного після фонемі [j] голосного звука. Слово *yes* можна протранскрибувати як [i:es] або [ɪes], за умови, що звуки [i:] та [ɪ] є дуже короткими, і перехід до наступного голосного звука [e] відбувається плавно та швидко. Все це справедливо для випадків, коли фонема [j] розташована усередині слова: *new* [nju:] / [ni:u:] / [niu:], *music* ['mju:zɪk] / [miu:zɪk].

Губи при вимовлянні звука [j] нейтральні або розтягнуті (але можуть бути також і лабіалізованими, як у словах *yours* [jɔ:z], *use* [ju:s]). Англійський сонант [j] є за своїм звучанням дуже коротким, він завжди стоїть перед голосним, а тому органи мовлення ще при вимовлянні цього звука вже займають положення для наступного голосного звука.

Англійський звук [j] трохи схожий на український [й], але англійський сонант [j] менш йотованим, ніж український звук [й], тому що при вимовлянні англійської напівголосної фонемі [j] середня спинка язика піднесена до твердого піднебіння менше, ніж при артикуляції українського напівголосного звука [й]. Через те, що при вимові звука [j] середня спинка язика не піднімається до твердого піднебіння так високо, як для

артикуляції українського [й], при артикуляції англійського сонанта [j] чутно набагато менше шуму, аніж при артикуляції українського напівголосного звука [й]. Крім того український звук [й] є тривалішим за своїм звучанням та напруженим звуком. Це відчутно у таких словах та словосполученнях, як *бульйон*, *з'їв яблуко*.

Practice the sentences with this sound.

1. You can wear your new suit tonight.
2. Don't argue about the duties or you'll make me furious.

Вправа 54.

a: -ja: — ja:d

u: - ju: - ju:θ

es-jes i:st-ji:st

el-jel i:l — ji:ld

fff - fju:

vvv - vju:

ju: - bə - bə - 'bju:tɪ

ju: - mə - mə - 'mju:zɪk

ju: - pə - pə - 'pju:dʒɪlɪst

Вправа 55.

nnn - nju: - nju:z

də - də - dju: - 'du:tɪ

tə - tə - tju: - 'tju:zdɪ

lə - lə - lju: - sə'lju:ʃn

['jes | kən , tɪnju:]

['di:ljə ɪz 'fa: bɪjənd , wɪljəm | ɪn ɪ , tæljən]

['dʒu:ljəs 'jz:nz fə , nju:z]

sss - sju:t - 'sju:təbl

zzz - zju:s - 'zju:gmə

kə - kə - kju:b - 'kju:bɪk

gə - gə - gju: - 'a:gju:

hju: - hju:dʒ

'hju:mən

hju:'mæntɪ

hju:mɪlɪ'eɪʃn

SOURCES OF USED MATERIALS

1. Возна М.О., Гапонів А. Англійська мова для перекладачів та філологів: I курс. Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 480 с.
2. Єрко О.К. Практична фонетика англійської мови: навч. посібник. — К.: ТОВ «ВП Логос», 2005. — 272 с.
3. Конотоп О.С. English Phonetics through Tongue Twisters: Навчально-методичний посібник для формування фонетичної компетенції студентів I-II курсів спеціальності 0101 Педагогічна освіта. 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська). — Чернігів, 2013. — 26 с.
4. Практический курс английского языка 1 курс: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Под ред. В.Д. Аракина. — М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2003. — 544 с.
5. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка: Учебник для студентов высших учебных заведений. — М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2001. — 384 с.

ДОДАТКИ
ТИПИ ГОЛОСНИХ

Монофтонги			
<i>Короткі</i>		<i>Довгі</i>	
[ɪ] big, pocket	[æ] bad, land	[i:] teeth, speak	[u:] pool, juice
[ʌ] sun, love	[e] test, lesson	[ɑ:] class, part	[ɜ:] bird, term
[ɒ] pot, wrong	[ə] permit, doctor	[ɔ:] court, horse	
[ʊ] put, book			
Дифтонги			
[eɪ] main, play	[aɪ] side, type	[ɔɪ] point, toy	[əʊ] bone, low
[aʊ] cow, mouse	[ɪə] here, mere	[ɛə] share, where	[ʊə] sure, poor
Трифтонги			
[aɪə] fire, liar	[aʊə] shower, hour	[jʊə] during, mature	[eɪə] player, greyer

ЧИТАННЯ СПОЛУЧЕНЬ ПРИГОЛОСНИХ ЛІТЕР

Сполучення	Позиція	Вимова	Приклади
<i>sh</i>	Будь-яка	[ʃ]	she
<i>ch</i>	Будь-яка	[tʃ]	chess
<i>tch</i>	Після коротких голосних	[tʃ]	match
<i>ck</i>	Після коротких голосних	[k]	black
<i>th</i>	На початку повнозначних слів і наприкінці слова	[θ]	thick, myth
	На початку займенників, службових слів і між голосними	[ð]	this, bathe
<i>wh</i>	На початку слова перед усіма голосними, крім о	[w]	what
	Перед літерою о	[h]	who
<i>ng</i>	Наприкінці слова	[ŋ]	long
<i>nk</i>	Будь-яка	[ŋ]	thank
<i>kn</i>	На початку слова	[n]	know, knife

<i>wr</i>	На початку слова перед голосними	[r]	write
<i>mb</i>	Наприкінці слова	[m]	climb, comb
<i>mn</i>	Наприкінці слова	[m]	autumn
<i>gh</i>	На початку слова	[g]	ghost
	У середині слова	[-]	high
	Наприкінці слова	[f]	laugh, enough
<i>ph</i>	Будь-яка	[f]	phone, elephant
<i>pn</i>	У словах грецького походження	[n]	pneumonia
<i>ps</i>	У словах грецького походження	[s]	psyche
<i>sc</i>	Перед е, і, у	[s]	science
<i>rh</i>	На початку слова	[r]	rhythm

ЧИТАННЯ СПОЛУЧЕНЬ ГОЛОСНИХ ІЗ ПРИГОЛОСНИМИ

Сполучення	Вимова	Приклади
<i>air</i>	[ɛə]	hair
<i>are</i>		dare
<i>ere</i>		there
<i>ere</i>	[ɪə]	here
<i>ear</i>		near
<i>eer</i>		engineer
<i>ier</i>		pier
<i>eigh</i>	[eɪ]	neighbour
<i>ir</i>	[ɜ:]	first
<i>er</i>		term
<i>ur</i>		fur
<i>ear</i>		early
<i>or</i>	[ɔ:]	short
<i>oor</i>		floor
<i>augh</i>		daughter

<i>ough</i>		thought
<i>aw</i>		saw
<i>ough</i>	[ʌ]	enough
<i>oor</i>	[ʊə]	moor
<i>our</i>		tourist
<i>ook</i>	[ʊ]	book
<i>ood</i>	[ʌ]	blood
<i>our</i>	[aʊə]	hour
<i>ear</i>	[ɑ:]	heart
<i>ar</i>		bar
<i>igh</i>	[aɪ]	night
<i>ing</i>	[ɪŋ]	painting
<i>ew</i>	[ju:]	few
<i>ow</i>	[aʊ] (у середині слова)	brown
	[əʊ] (у кінці слова)	window
<i>wa</i>	[wɒ]	want
<i>war</i>	[wɔ:]	warm
<i>wor</i>	[wɜ:]	worker
<i>qu</i>	[kw]	question
	[kju:]	queue
	[k]	antique
<i>sure</i>	[ʒə]	leisure
<i>ture</i>	[tʃə]	nature
<i>tion</i>	[ʃən]	mention

ЧИТАННЯ ПОЄДНАНЬ ГОЛОСНИХ ІЗ ПРИГОЛОСНИМИ

Поєднання	Вимова	Приклади
-----------	--------	----------

<i>ig + n</i>	[aɪ]	design
<i>i + ld</i>		wild
<i>i + nd</i>		find
<i>a + lf</i>	[ɑ:]	calf
<i>a + lm</i>		calm
<i>a + nt/nd</i>		demand
<i>a + sk</i>		task
<i>a + sp</i>		grasp
<i>a + ss</i>		pass
<i>a + st</i>		last
<i>o + ll</i>	[əʊ]	roll
<i>o + ld</i>		cold
<i>o + st</i>		most
<i>al + ...</i>	[ɔ:]	always
<i>al + k</i>		chalk
<i>al + l</i>		fall

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

КОНОТОП

Олена Сергіївна

ENGLISH PHONETICS: Sounds and Intonation

навчальний посібник

для формування фонетичної компетентності

студентів I курсу

спеціальності 6.010102 Початкова освіта. Іноземна мова (англійська) та

спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта. Іноземна мова (англійська)

Технічний редактор

Комп'ютерна верстка та макетування

